SVOBODA

РІК XXI. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 22-го мая 1913. Ч. 21. | VOL. XXI. Jersey City, N. J., Thursday, May 22, 1913. №. 21.

Новинки.

П. Демидчук отсею дорогою подає до відома інтересованим, що на будуче його адреса є слідуюча: по день 15-го червня: Wien I. Poste Restante, K. K. Postamt — Minoritenplatz, а по 15-ім червни аж до дальшого відклику: Львів. Ринок, ч. 10 („Діло”).

Відїзд делєгата, п. С. Демидчука. У вівторок, 20-го с. м. відїхав до старого краю делєгат галицьких українських товариств, п. С. Демидчук пароходом K. Wilhelm der Grosse. На доку у послідне зібрала ся спора громада американських Українців, щоб попращати дорогого гостя та впослідне стиснути долоню того, який протягом довгих 8 місяців з пожертвованєм, серед трудів і невигод, обїздив наші кольонії, лишаючи усюди пламенний посів любови до свого рідного, та даючи в богато случаях почин до нового національного житя. Між тими, що пращали незабутнього гостя бачили ми передовсім уряд Р. Н. Союза, як пп. Д. Капітулу, С. Ядловського, М. Угорчака, А. Шаршоня, о. Д. Хомяка. А. Савку, О. Стеткевича, дальше о. М. Підгорецького о. Й. Чаплинського. о. Н. Дмитрова, п. Ол. Неприцького-Грановського, п-ю Стеткевичову, п-ю Скубову, п-ну Сміт, п. Білїнського і декого з робітників „Свободи”, як пп. Шостака, Цурковського та Гаврилова. І очи присутних ще довго проводили великанський пароxід, коли він працюючи могутними машинами випливав на широкий Гудсон, шлючи в послідне дорогому гостеви сердечне „Пращай” та „Щасливої дороги”.

Новий намісник Галичини. Як доносять телеграми дня 14-го мая с. р. іменував цісар Франц Йосиф бувшого міністра фінансів, д. Коритовського намісником Галичини на місце уступившого при кінци цьвітня Бобжинського.

Єще про „гарного контрольора”. Навязуючи до нашої попередної новинки в тій самій справі з числа 17-го „Свободи” подаємо опять за „Робочим Народом” ч. 20 та на його счет і відвічальність новий лавровий листок до слави Союза Нр. 2. Ось він: „Недавно писав я, що Іван Зазуляк, контрольр нового „Р. Н. С.” обікрав робітничі орґанізації в Монтреалї. і обіцяв написати дещо більше. Тепер я довідавсь, що Зазуляк написав лист до своїх камратів. щоб ті післали спростованє до часописі. Дивіть ся, що то за герой з сего „контрольора”!!!....

Тов-о „Самопоміч” зробило в сій справі мітінґ і написало ширше письмо до „Народної Волї”, що Іван Зазуляк продавав лоти, а коли мав вже їхати „контролювати” новий Союз, позбирав від своїх костумерів рати і не дав їм на се ніякого поквітованя. (Пр. від Г. Меха взяв $50, від контрактора $150). Дальше, сколєктовані гроші в сумі $300 для компанії тоже лишили ся при нїм. Отже після висказів Г. Меха, пан Зазуляк помочив таки добре руки в смолу, бо прилипло до них від 800 до 900 долярів. В сій самій справі мав засїданє і наш відділ Ф. У. С. Д. Всі товариші висказували те саме, що ось я тут пишу. Зазуляк знищив 60 книжок „Самопомочі” а 4 відділу Ф. У. С. Д. Лаьки вартости $50, „бос” заарештував тоже. Ну і сей Зазуляк плаче ще, аби спростувати його брудні „сделки”! В листах своїх Зазуляк сарака грозить т. Стечишиному, що нїби се він витягнув на сьвітло дня його швіндель. Та помилив ся неборак в адресі, бо злодійство се відкрив хтось инший.

Нам цікаве, чому то „Нар. Воля” не хоче помістити дописи Тов-а „Самопомочі” про свого контрольора? А здалоби ся сконтролювати сего „контрольора”, бо незабаром він „сконтролює” так само і „Союз”. — Робітник.”

О. Гануля виграв процес з „Соединенїем”. Як доносить послїдне ч. „Rusin-a”, дня 15-го мая с. р. скінчив ся процес о. Ганулї з „Соединенїем”. Іменно на послїдній конвенції сеї орґанізації на підставі неузасадненого доносу вичеркнула ся конвенція о. Ганулю з лїсти своїх членів. Коли уряд „Соединенія” з'іґнорував всї письменні протести о. Ганулї, тоді сей ступив на судову дорогу і ось суд на підставі так званого „premptory writ of amandamus“ приказав приняти о. Ганулю опять в число членів „Соединенія”.

Торнадо. Дня 13-го с. м. лютував торнадо в місточку Seward, Nebr. руйнуючи його майже цїлковито, вбиваючи 10 людий та калїчачи смертельно около 50. Вечером, 14-го ся сама воздушна труба перейшла через полудневу дїльницю міста Омага та починила страшні спустошеня. Се вже протягом півтора місяця в друге навіщує воздушна труба се нещасне місто. Перший раз, як відомо, впало її жертвою около 100 людий.

Кошти балканської війни. Льондонський „Ekonomist” займає ся подрібним обчисленєм коштів балканської війни. Обчислено, що кождий жовнїр коштує держави, які ведуть війну, денно около 2.50 дол. За 25 тижнїв війни, разом з часом розєму, який вправдї здержав воєнні операції. однак видатки лише дуже мало зменшив, а в котрім Греція зовсїм не брала участи — подає „Ekonomist” такі обчисленя: Болгарія (300.00 жовнїрів) видала около 125 мілїонів дол., Сербія (200.000 ж.) около 100 мілїонів дол., Греція (150.000 ж.) около 75 мілїонів дол., Чорногора (40.000 ж.) около 10 мілїонів дол., а Туреччина, в якої рядах бороло ся 400.000 людий, около 200 мілїонів дол. — разом удержанє 1.090.000 людий, що брали участь у війнї, коштувало 400 мілїонів дол. Загальна втрата воюючих держав в людях виносить 110.000 вбитих і тільки саме ранених. А які втрати принесла війна для господарського житя, те тяжко покищо сказати.

Міст 9 і пів милї довгий. Найбільшим мостом на сьвітї буде в недовзї міст в Калїфорнії, що буде лучити Сент Франціско з Окленд. Буде він 9 і пів милї довгий. Спочивати буде на 10 підпорах, а одна підпора від другої буде віддалена 2.230 стіп. Буде він мати три поверхи що змістять 24 колієвих торів, шляхи для автомобілїв і тротоари для піших. Міст має йти понад залив, 180 стіп високо від поверхні води. Поки що на сей міст виробляють ся пляни, а будова розпічне ся ще не зараз. Довжина сего моста на старокраєві милї виносить рівно 2 милї.

Твердиня Скутарі опорожнена. Чорногорські війска опустили остаточно на дни 14-го мая твердиню Скутарі, а на їх місце заняли сю твердиню злучені військові відділи Анґлії, Австрії, Німеччини, Італії і Франції. Ся міжнародна залога оставатиме там так довго, аж доки не поладнає ся справа независимої Альбанії. В сей спосіб остаточно зістав розвязаний конфлїкт поміж Австрією і Чорногорою, який через два тижні грізною хмарою висїв над Европою, грозячи вибухом загально европейської війни.

„Лис-Микита.” Берлїнська часопись Boersencourier доносить з Льондону, що чорногорський король Микита ще перед війною звернув ся до тамошних банкирів з просьбою позички 250.000 фунтів стерлїнґів (понад шість мілїонів корон) на десять процент з сим, що безпроволочно по війнї зверне їх. Банкирі у відповіди на сю просьбу запропонували Микиті позичку в жаданій висоті зворотну на догіднїйших услівях. на три процент — але під услівєм, що Микита буде їх докладно інформувати так про хвилю вибуху війни, як і про кождий крок, який задумує робити. Микита радо згодив ся на такі пропозиції, а льондонські банкирі заробили на сїй трансакції десятки мілїонів на біржі. Тасама часопись доносить, що король Микита незалежно від договору з Льондоном сам спекулював на біржах Віденя, Будапешту, Парижа і Льондону вартісними паперами балканськими, зміняючи своє становище залежно від змінених біржевих операцій. Наслїдком грізної постави Чорногори в скутарській справі повстала на біржах справдїшна паніка. Та се було лише біржевим маневром Микити і він заробив на нїм близько два мілїони корон.

Два дїточі трупи в одній трумні. В місцевости Новий Тичин на Угорщині. померла кількатижнева дитина одної зарібниці. Тїло виставлено в цвинтарній каплици і звідси мав відбути ся дальший похорон. Кілька годин перед сею останною прислугою мати, бажаючи вложити до трумни якусь забавку, прийшла до цвинтарної каплиці. Якеж було її здивованє, коли по отвореню трумни побачила два дїточі трупи: один власної дитини, а другий чужої і зовсїм незвісної. Повідомлені про се поліційні власти вже на перший погляд сконстатували, що мають до дїла зі злочином. І майже рівночасно віднайдено робітницю, яка признала ся, що вродила дитину, яку зараз задушила і завинувши її в плахту, занесла на цвинтар, щоби там її позбути ся. Колиж в каплици побачила трумну, вложила до неї тїло. Убийницю, яку численно зібрана на цвинтари товпа хотіла зневажити, відставлено до тюремного шпиталя.

Девять годин під водою. Онодї затонув в лїбавській пристані, в Росії, підводний човен „Міноґ”. Відбував він пробу і находив ся під оком пристаневих кораблїв. Недалеко морської лїхтарні занурив ся нечайно „Мінoґ” в воді. Командант надзорового корабля завізвав власти в пристані. На місце прибули зараз воєнні кораблї. При помочи нурців стверджено, що „Мінoґ” вбив ся передом в морське дно на глубинї 6 сяжнів. Почали зараз з великою обережностю видобувати човен і витягнули його на поверхню коло 12. год. в ночи. На поміст „Мінoґа” скочили 3 офіцири і коли застукали до внутра, почули слабий відголос. По отвореню найшли з поміж 16 моряків 3 при сьвідомости. Инші лежали разом з поручником Гарсоєвом без сьвідомости. Всїх перевезено на сушу і привернено до житя. Човен був під водою від 3. год. по пол. до 12. в ночи. Є се перший случай з підводним човном в сьвітї, що удало ся виратувати залогу, яка була девять годин під водою. Се стало ся завдяки отвореню у внутрі човна т. зв. воздушної подушки в хвилї тоненя. Воздух з тисненєм 2—3 атмосфер виратував залогу.

Велитень морський. В Ґлезґові, в Анґлії, спущено на воду найбільшого морського велита, корабель „Аквітанію”. Має він 50.000 тон поємности підчас коли нещасний „Титанік” мав всего 46.326 тон поємности. На „Аквітанії” помістить ся 4000 подорожних і 1100 людий залоги. На случай нещастя в численних ратункових лодях найдуть усї подорожні і залога приміщенє.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що відділ 71 Р. Н. Союза в Great Meadows, N. J., зістав з днем 17-го мая 1913 р. розвязаний задля недостаточного числа членів, згідно з §141 статута Р. Н. Союза в Америці. Головний Уряд Р. Н. Союза вислав для кождого члена переступні листи на адресу місцевого Уряду від 71 Р. Н. Союза. Тож обовязком кождого члена дотичного відділу зголосити ся сего місяця (май) о приняте до котрогонебудь правно істнуючого відділу Р. Н. Союза в Америці. Члени, котрі не зголосять ся в місяцю маю 1913 р. до жадного відділу Р. Н. Союза, будуть виключені з членьства Р. Н. Союза в місяцю червни 1913 р.

C119

Дано в McAdoo, Pa., дня 17-го мая 1913 р. 21—23

Д. Капітула,
гол. предс. Р. Н. Союза.

Мих. Угорчак,
гол. рекорд. секр. Р. Н. Союза.

Потреба „Народного Дому".

Реферат д. Ст. Миляновича, виголошений на Всенародних Вечерницях в честь Вп. п. Делеґата С. Демедчука дня 11-го мая с. р. в Джерзи Сити, Н. Дж.

Дорогі родимці!

При нагоді так великого сьвята, яке Джерзисітській громаді не прийде ся так скоро в друге обходити, і котре глубоко запише ся в серцю Джерзисітських Українців, по вислуханю бесіди дорого Гостя і Представителя всіх галицьких товариств, не зашкодилоб, щоби ми призабули на хвильку на наші місцеві та особисті переконаня, котрі не приносять нам найменшої позитивної праці а перенялись на хвильку одною спільною гадкою. Требаб, щоб ми застановились самі над собою, над нашим житєм-бутєм та над тутешними місцевими обставинами, і запитали себе, що ми доброго зробили для себе самих і для наших будучих поколінь за тих, можна сказати, близько 20 літ істнованя української громади в Джерзи Сіти.

Мої Дорогі! се питанє стоїть нам перед очима цілими роками і тяжко дочекатись хвилї, якаб принесла на нього хоть яку відповідь.

Правда, я не можу сказати, щоби наша громада спала сном блаженним. Ні! Я сего не можу сказати. Є у нас вже до десятки ріжних українських Товариств і Братств, є у нас люди, (та на жаль лише одиниці) в котрих ще не завмерла козацька кров, котрі загрівають загал до спільної праці на народній ниві та з цілим пожертвованєм працюють на нїй.

Але з жалем також мушу і се сказати, що їм приходить ся подибати нераз під ногами гнилі колоди. Не хочу я тут входити в се, хто є тим, що сіє кукіль поміж здорову пшеницю на народній ниві, бо се не принеслоб нам найменшої користи; але хиба лиш коротко зазначу, що се суть таки свої рідні, у яких ділах не находимо ніякого доказу на те, що лежить їм дійсно на серци добро хлопа-робітника, та що їм розходить ся про добро і національний розвиток нашого українського народу, а взглядно Джерзисітської громади.

Дорогі Братя і Сестри! Я бажаю тільки звернути увагу присутних представителїв місцевих Товариств і Братств, як і цілому загалови, на культурні і матеріяльні потреби української громади в Джерзи Сіти.

Подивім ся поміж другі народи, таких же самих імміґрантів як і ми та які сейчас зачали старатись про себе, про свою будучність на американській земли, а переконаємо ся, що вони, хотяй мало що скорше зачались переселювати на сю землю як наш нарід, а вже днесь мають величаві інституції. Їх заведеня промислові обертають грішми на велику скалю, а богато з їх товариств бизнесових має свої реальности.

Майже в кождій місцевости, де їх осілось більше, вони мають передовсім свої „Народні Доми-Гостинниці". Культурний розвиток являєть ся в них справою загального значіня.

Який поступ в тім зглядї у нас? Хиба лучше не згадувати! Бо єслиб чоловік зачав розводити ся над нашим поступом і нашою вузкопартійностю, то булоб над чим диспутувати зо два дни, а на се днесь не відповідний час. Отже йдім до річи.

Коли я забрав днесь голос, то менї найбільше лежить на серци діло, котре могло би згуртувати наших Джерзисітських Українців пороздроблюваних на ріжні дрібні жмінки в одну величаву і зелїзну громаду! Є се справа, з котрої могли би користати наші українські переселенції в Джерзи Сіти, так матеріяльно як і культурно. Се справа „Народного Дому". Справа „Народного Дому" в Джерзи Сіти від десяток літ належить до мрій лише, бо якось доси в тій справі ніхто з Джерзисітської громади не вчинив ніякого позитивного кроку.

А ся справа, мої панови, є значно важнїйша, як всї ті справи, за котрі ми від кількох літ безвпинно ведемо межиусобицю, себ-то церкви.

Що „Народний Дім" в Джерзи Сіти, є річ конечна, постараю ся се доказати, щоби тим більше нею цілий загал міг заінтересуватись.

Колиб Русини в Джерзи Сіти мали свій „Народний Дім", то значить свою хату, то малиб де по тяжкій денній праци сходитись та знайти якусь духову розраду і забути горе, біду і нужду, котрої у нас робітників не купити. З такого то дому моглоб виходити жерело правдивої осьвіти, жерело цивілїзації. І тогди доперва у нас не мали би місця ті вузко-партійні погляди, тогди би у нас не мали місця ті церковні „файти", бо спільне пожитє і виміна гадок зродилиб одну гадку любови, одну жажду добути так для нас, як і для наших діточок, науку, цивілїзацію і самосьвідомість. А за тим наші діти не винародовлювалиб ся, вони чулиб себе американськими Українцями, та не забувалиб любити свій нарід. Наші діти і будучі поколіня будуть могли знайти тоді і між своїм українським народом розривку, замість її шукати поміж чужинцями, де винародовлюють ся і тратять почутє лучности зі своїм народом.

Отже, коли „Народні Доми" суть могутними розсадниками національного житя у других народів, то чомуж вони такими самими не можуть стати і у нас, Русинів?

Коли „Народні Доми" мають не переможний вплив на публичне житє громадяньства у других народів, коли стали подекуди найбільшими і найважнїйшими центрами національного житя, то рівнож такий „Народний Дім" буде мати таке саме значінє і для нас, то є джерзисітської громади.

Мусимо знати, що Українців проживаючих в Джерзи Сіти є около 4 тисячі; імміґрація рік-річно збільшає ся а з тим прибувають і нові люди, що раз частійше з якимсь образованєм, та котрі осідають тут. І тому безусловно нам не можна довше зволїкати зі справою „Народного Дому" в Джерзи Сіти, але ми мусимо раз вже почати се діло.

Можливо дехто запримітить, що Українці в Джерзи Сіти до такого „Народного Дому" ще не дозріли; така замітка, се з гори можна зазначити, є фальшива; воно виходилоб на таке, приміром, як колиб хто казав, що молодого чоловіка не вільно слати до школи доти, поки він не стане вченим, або що недужий мусить перше виздоровіти, а опісля піти до лікаря.

„Народний Дім" в Джерзи Сіти се в першій мірі вислів конечности злуки, науки і культури; бо вже від давна прийшов нарід до переконаня, що праця для культурного піднесеня народа богаті користи видасть лишень тоді, як її підпомагає такий могучий чинник, як „Народний Дім".

І ось знайшились між джерзисітською громадою люди, а взглядно представителї всіх тутейших Товариств і поодинокі мужі довіря, які тому кілька тижнів, на спільній нараді, по довших дебатах прийшли до переконаня, що справи „Народного Дому в Джерзи Сіти, безусловно відволїкати не можна; скорше чи пізнійше та праця нас чекає і ми її зробити мусимо. А чим скорше до нької візьмемо ся, то тим скорше та праця стане приносити успіхи для джерзисітської громади, тим скорше ся громада стане жити повним національним житєм.

В комітет, котрий складає ся з представителїв всіх тутешних Товариств і Братств, увійшли люди чесного характеру, люди енерґічні і працьовиті, котрим лежить на серци загальне добро нашої джерзисітської громади, а не особисті вигоди; і через се можемо сьміло покладати надію, що той комітет з'уміє мудро і розсудно допровадити зачате діло до повзятої цїли.

Але, мої Панове! Надія без праці се пустий звук. Ми можемо надіяти ся як ніч так день, але єсли не возьмемось до діла, то нічо не будемо мати. Проте ми повинні, нашим сьвятим обовязком є, закасати рукави і сейчас взятись до спільної праці і то від молодця, дївчини аж до сивоволосого старця. Бо сам комітет — що він зможе? Комітет, се лиш товчок до заложеня підвалин під будову. Єсли однак не постараємо ся до сих підвалин о потрібний матеріял до дальших стїн, то самі підвалини будинку ще не дадуть.

Ми не повинні тепер спокійно заложити рук, щасливі, що маємо вже комітет, але власне від нинїшного дня ми повинні з цілою силою взятись до праці себ то до збираня жертв на „Народний Дім" в Джерзи Сіти.

Я не знаю чи знайшов би ся з поміж Вас хто такий, щоби відмовив свою лепту або ще й був ворогом сего так гарного діла. Я не думаю, що єсли перед Вами простягнеть ся мозолиста рука хлопа-робітника з проханєм: „Жертвуйте на руський „Народний Дім" в Джерзи Сіти", щоб Ваше серце не відозвало ся спочуванєм до сеї справи.

А єсли би вже знайшов ся який вирodний син між нами — в що я однак не вірю — котрий був би ворогом сего діла, то такий чоловік раз на все стане напятнованим як ворог своїх діточок, ворог свого поневоленого руського народа.

Можливо, що дехто з Вас ще і так погадає: „та як не бути ворогом, коли все давай та давай".

Та і тут такий помиляв би ся. Бо нам не розходить ся лиш про грошеві жертви, але ходить нам головно о се, щоби між нами залунав клич злуки, клич любови, клич карности; щоби Ви відчули самі потребу „Народного Дому" та зрозуміли вагу тої справи. Отсе була би Ваша перша і найважнїйша жертва, жертва, котрій жадна грошева сума не годна дорівнати! А тоді вже і про грошеві жертви не булоб тяжко: тоді той гріш, котрий ми днесь десятками лишаємо поміж чужинцями, йшов би таки до Вашої власної кишені.

На се не тяжко найти богато примірів. Наші місцеві Товариства і Братства не мають своєї хати, деби могли свобідно розвиватись, деби могли мати свої місячні сходини, мітінґи і через се суть змушені шукати захисту по ріжних жидівських закутках, та ще й дорого за нього оплачувати ся; а потому по кождих таких сходинах, кілько то наш нарід насипле гроша в чужі кишені? Або возьміть сї одиниці, котрі не належуть до ніяких Товариств, та які так само по денній праци хочуть найти якусь розривку і не маючи розради між своїми мусять йти до чужинців. А навпаки, як би то гарно виглядало, як би ми днесь мали свою рідну хату і замість ходити по сальонах та тратити гроші, та ще нераз купувати і хоробу за них, зійшлись вечером до свого „Народного Дому" і там одного вечера прочитали якусь поучаючу книжку, другого приміром заграли в круглї, третого послухали якоїсь театральної штучки, приготовленої котримсь Товариством або коротенький концерт і т. п. Так кождого вечера міг би всякий знайти щось нового і цікавого. А такі спільні сходини, такі спільні забави звязали би наш пороздроблюваний народ в одну велику громаду; через такі спільні сходини і забави набирав би наш нарід більше любови до спільної праці на народній ниві: на таких спільних сходинах наш нарід мав би нагоду нераз почути ріжні відчити і промови, з яких користав би морально, душево і культурно. Бачимо отже що перед нами лежить широке поле, котре аж просить ся, щоби взяти плуга в руки і почати його орати, а ся праця може нам принести величезні користи; длячогож маємо отже ходити з загненими руками і дивитись байдужно як на нім порастає кукіль і бурян? Чи може опять будемо ждати аж поки чужинець не змилосердить ся над нами і не покаже нам, як маємо свій власний хлїб їсти? Нехай отже від нинїшного дня злучені Товариства дадуть почин до ширшої і загальної орґанізації, а коли всї наші верстви зрозуміють вартість злуки, коли станують сьвідомі своєї цїли, тоді о грудь народу відібє ся кождий ворожий напад.

Не мож заперечити, що тяжка чекає нас задача, але нам не вільно опускати рук, не вільно нам упадати на дусї, але ми мусимо піднести високо народний стяг і йти витревало з надією в грудях через пропасти і скалисті вибої, аж доки не осягнемо назначеної цїли.

Не вільно упадати нам на дусї, бо очи других націй суть звернені на нас. Не вільно нам упадати, а мусимо стреміти що раз висше а висше, щоби здобути силу і повагу у чужих народів.

Не пястуками, не списами, не мечами нам битись, але наукою, просьвітою і злукою. Тою новітною збруєю зможемо здобути лучшу долю, лучшу будучність, не тільки для себе, але, що найважнїйше, для наших будучих поколінь тут, на вільній земли Вашінґтона. А ту тяжку задачу, ту тяжку працю можемо виконати лише тогди, — зазначую в послїдне — коли поодинокі верстви і поодинокі Тов. з'єднають ся в одну сильну громаду і будуть йти під одним народним прапором. Коли полишимо вузкопартійність, полишимо згіршаючі церковні „файти" та релїґійні борби, коли натомість залунає між нами одноголосно клич злуки, клич любови, клич солїдарности і карности. Тогди вже дуже легко зможе запишатись в джерзисітській громаді сьвятиня; „Народний Дім", над котрим гордо повівати ме український прапор з написею: „В своїй хаті своя правда і сила і воля".

ДОПИСЬ.

З Woonsocket, R. I.

Ось і мене зібрала охота поділити ся з читачами нашої часописи деякими вістями з нашої місцевости а се тим більше, що вже довгі часи не було ніякої вістки з нашої місцевости. У нас, як майже в кождій місцевости нашого стейту, по руських кольонїях йде борба з кацапами. Та і нам дістало ся того „добра" трохи, і ми порішили виполоти сей кукіль з народної ниви. В тій цїли заложилисьмо у себе товариство „Січ". І сейчас показали ся плоди. Кацапське братство, яке в 1910-ім році числило 130 членів, впало тепер на 33 членів, а молоденька, щойно заложена Січ числить тепер 107 членів.

Тай, Богу дякувати, і в майні „Січ" стоїть несогірше, бо за 3 роки може похвалити ся поверх двома тисячами маєтку; а сама Читальня „Просьвіти", під зарядом „Сїчи" чистих гроший має $100, а книжок на яких $200.

Не від річи буде тут згадати, *якими* средствами послугує ся наше товариство до нищеня яничарів. От *простою* дорогою: на кождім кроці бойкотує ся кацапів а народови дає ся можність пізнати цїли як Українців так само і кацапів. І ся борба з кацапами відбуває ся цілком спокійно; ніхто не кличе ніколи твердолобів до ніякої участи: час від часу дає ся скромні дописи про їх „працю", а вдодатку погорджує ся ними як зрадниками свого народу на кождім кроці.

Кромі сего вітворилисьмо при „Січи" читальню „Просьвіти", в якій уладжує ся час від часу ріжні представленя, віча та всякі спільні наради. Проти нашої читальнї кацапи вітворили читальню ім. Качковского, тай стали пробувати чи у Січи нема хрунів. Та не богато здибали; лиш пару одиниць.

Тай не богато ті одиниці їм помогли; та для них вже виходу нема, хоть сядь тай плач. А Січовики думні зі своєї праці, бо мають людий статочних і поважних, котрі на жадні рублї не подивлять ся. А єслиб хто спробувати схотів виступити проти Українців, то дістане за своє, як в році 1912 обірвало ся О. Ч. та З. П.

Коли буде що цікавого, не забуду поділити ся тим з читачами.

Січовик.

УРЯДОВЕ ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляє ся пп. місцевих урядників відділів Р. Н. Союза в Америці, що від дня 1. мая б. р. всякі метрики смертні чи инші правні документи, приходячі зі старого краю МУСЯТЬ БУТИ ЛЕҐАЛЇЗОВАНІ через американських консулів в краю. Длятого просить ся пп. місцевих урядників взяти се повідомленє до відома і в випадках, коли пишуть по якісь метрики до старого краю чи то по инші правні документи, мають повідомляти дотичні сторони в краю, щоб такі метрики чи документи дали вперед подвердити в американських конзулів, заки вишлють їх тут до Америки. Без сеї леґалізації Головний Уряд Р. Н. Союза не прийме жадної метрики чи то якого иншого документу до відома, а буде звертати їх назад відділам. 18-21

ГОЛОВНИЙ УРЯД Р. Н. СОЮЗА.

— Перепрашаю, — перебив його Ваґман зовсім поважно і його очи почали набирати якогось дивного блиску. — Я прийшов представити ся вам і хочу представити ся не лїпшим і не гіршим, як я є. Я сказав вам: я лихвар. Тепер скажу вам більше: я розкинув сїти по всім повіті. Не знайдете тут дідича, не знайдете посесора, не знайдете урядника, що не сидів би більше або менше в моїй кишенї. А треба вам знати, що хто раз попадеть ся в мої руки, той хиба чудом божим може виплутати ся з них. У мене є способи, є тихі спільники і дорадники і помічники... Я веду свої ґешефти порядно! І не думайте, пане, що хочу сторгувати вас, щоб ви були моїм оборонцем, щоб заступали мої інтереси по судах. Слава Богу, я знаю закони на стільки, скільки менї треба. І хоч як наші панове стискають на мене кулаки і закусують зуби, але законами нїчого менї не вдіють. Ха, ха, ха! Вони знають один закон, а я знаю десять способів, щоб обійти той закон. Вони знають параграф — ну, що таке той параграф? Але я знаю далеко більше! Я знаю їх слабі сторони, їх привички, їх непрактичність, непорадність, нетолковитість, лїнивство — і все те — мої помічники. Нї, пане меценас, я доси не мав у суді анї одної справи і надію ся, що й не

ним не легко, а виграєте, то користи нїякої. Я порадив би лїпше: нехай хлопи підуть до него, але з вами! І заґодїть ся. Але то не так треба годити ся, як доси пробували. Він і говорити з вами не схоче. Але я вам дам його векслї і тратки, ви собі зробіть маленький витяг із його табулї і припинїть його до стїни: або пана зараз злїцитуємо, або згодить ся продати нам увесь маєток.

Евгенїй широко витріщив очи.

— Я не зовсїм розумію вас, пане Ваґман.

— Ну, ви не привикли мати дїло з такими лихварями, як я, — злегка всьміхаючись мовив Ваґман. — Але я хочу помалу повикупляти тих панків із сел. Для того я так заскакую коло них. А з хлопами сам я не хочу мати дїла, — то менї не кламує. То я прошу вашої помочи. Бачите, тут у повітї скрізь пішла слава, що ви маючий чоловік, дуже маючий. Відки взяла ся та слава? Хто знає! Може я й сам розпустив її, а може й нї. Досить, що менї вона на руку. Я хочу вірити вам, дам вам до рук тї векслї і довжні листи пана Брикальского, які в мене є, — а їх гарна купка, майже половина вартости його маєтку. Друга половина втоплена в банках. Значить, ви маючи тї папери в руцї можете від разу того панка пустити з торбами. Він з разу буде фука-

ти ся, потім змякне, потім пришле жінку, щоб плакала перед вами, але ви знайте, що то все комедія, бо та жінка, то головна причина його руїни.

Але щож менї з того, що він піде з торбами? Маєток треба купити.

— Нехай хлопи купують.

— Хлопи певно купили би, але у них купила нема.

— Якого там купила треба? Те, що в банку назначено, лишить ся на гіпотецї, а те що у мене, — ну, з тим якось погодимо ся.

Евгенїй усе ще не міг з'орієнтувати ся. Йому попросту не хотїло ся вірити, тим менше, що вся Ваґманова подоба веліла догадувати ся в ньому всього иншого, тільки не хлополюба. Але Ваґман замість дальшої розмови видобув пачку векслїв і довжних записів, розложив їх, просив Евгенія, щоб оглянув кождий і переконав ся про його правосильність, а потім узяв ся оповідати історію кождого з тих паперів, що взяті разом значили повну руїну одного шляхетського дому. Весь панський маєток оцїнено на 120.000. На се у него є 50.000 гіпотечних довгів, а в руках у Ваґмана векслїв і записів на 55.000. Господарство запущене, а потреби величезні, бо у панства дві панни вже вивіновані, а одна ще на

при нагоді спитайте про мене отця Зварича — знаєте отця Зварича тут із Бабковець?

— Знаю.

— Ну, так спитайте його про Ваґмана, а я більше не скажу нїчого.

— Добре. А тим часом я завізву селян із маєтку пана Брикальского і пораджу їм брати ся до купованя села.

— Але про мене не згадуйте нїчого, прошу вас! Скажіть, що можете їм допомогти, як пристануть.

— А як не пристануть?

— То я радив би вам самим купити той маєток.

— Менї? На які гроші? І по що?

— Пане, — мовив Ваґман прихиляючи уста до його уха, — скажу вам секрет: у тім маєтку є триста моргів мішаного лїса зі старими гарними дубами. Один знайомий пише менї з Гамбурґа, що там швидко будуть потребувати 500.000 дубів на кораблї. Агенти поїдуть по всїх краях, будуть добре платити. Розумієте ви, що се значить? Купіте сьогоднї, переждете рік і продаєте самі дуби, — а я знаю тї дуби! Поїдьте колись нїби ненароком, огляньте й самі, зайдїть до лїсничого, спитайте, кілько там тих дубів. Я певний, що бу-

де з 10 тисяч таких, що придадуть ся на кораблї. І нехай вам за дуба loco дадуть лиш 10 ринських, то маєте чистих 100 тисяч. Се значить, що весь маєток дістав ся вам за 20 тисяч, а коли хочете, то можете все поле, фільварки, стирти, сїнокоси подарувати хлопам і нїчого не стратите.

— Ну, пане Ваґман, се все фантазії.

— Нї, не фантазії, можете вірити менї. Зрештою нї, не вірте, а вперед переконайте ся, чи я брешу.

— Але чомуж ви не берете ся до сего ґешефту?

— То не мій ґешефт. І по що менї? Я дїтий не маю (при тім він тяжко зітхнув), нас двоє з жінкою; а при тім маємо в руках стілько инших ґешефтів. На що нам того? Я би дуже хотів, щоб ви, пане меценас, узяли сю справу в руки. Я знаю вас, вірю вам, що ви се зробите добре і на користь тих людий. А коли ви не схочете, ну, то я знайду собі Жида, такого, що ще й у руки мене поцїлує. Але не знаю, чи на тім скористають ваші люди.

Евгенїй обіцяв заняти ся сею справою і попрощав ся з Ваґманом. Потім він довго, майже до півночи ходив по покою і обмірковував слова сего незвичайного лихваря. Не все в них було йому

тонула в тїни спускаючи ся в долину з горбка, стояла під смерекою лавочка, з далека майже незамітна і заслонена для дальших частий парку, але добре видна з вікна. На тїй лавочцї в тїй хвилї сидїла дама в чорному, сим разом не завельонована, з лицем оберненим просто до Евгенїєвого вікна. Зирнувши туди припадково Евгенїй не міг відірвати ся від того лиця. Йому від разу пригадало ся знайоме обличє. Правда, і сим разом він не видів його виразно, бо сонячне проміне, скісно падучи з поза смереки, добре осьвітлювало стежку, що виглядала мов величезна карта білого паперу простерта серед темної зеленї, осьвічувало лавку, але панї, що сидїла на нїй, потапала в тїни, так що тільки її подовгасте лице яснїло матовим блиском, ледво обрисовуючи свої тонкі контури. Але Евгенїй почув при видї того лиця той давно звісний йому товчок у груди, якого не почував на вид жадного иншого лиця.

— Не вже се вона? — питав він сам себе і напружав свій зір, щоб як найлїпше побачити, пізнати її. Він стояв при вікнї, що було замкнене і бояв ся відчинити його, бояв ся навіть ворухнути ся, щоб не сполошити привида, стояв до половини захований за фрамуґою вікна так, щоб

вона не мусїла його побачити, коли справдї, як йому здавало ся, пасе очима його вікно.

— Зажду, аж устане, — думав він далї. — По ходї пізнаю її зараз.

Але дама не вставала. Не відвертаючи лиця вона сидїла недвижно, мов камінна фігура. В однїй руцї держала парасольку, другу поклала свобідно на поруче лавочки, немов відпочивала пісня надто довгого проходу.

Евгенїй стояв також не сміючи ворухнутись. У його душі з кождою хвилею змагав ся неспокій. Його мучила непевність.

— Вона чи не вона? — міркував він. Силкував ся відкинути думку, щоб се була вона. Що робила вона тут? Чого їй глядїти в моє вікно? Але непереможний внутрішний голос рівночасно шептав йому щось таке чарівне, солодке, відкопував у його душі такі клейноти щирого, глубокого чутя, що його серце било ся чим раз живіще, перед очима зачали бігати темні, рожеві і золоті точки, по тїлї проходила дрож, прилив чутя почав затопляти розум, почав навертати думки на свій лад. Він хопив капелюх і побіг у низ.

— Збіжу з поза угла, вийду до парку і

книжку. Він силкував ся сконцентрувати свою волю, зібрати до купи свої думки, щоб слїдити за тим, що написано в книжцї. Але дарма. Мов розбурхане море довго ще гойдаєть ся і хвилює навіть тодї, коли вже давно втишила ся буря, так і його душа не зараз прийшла до рівноваги. Очи бігали по лїтерах, минали коми і точки, але душа не приймала в себе нїчого з тих лїтер. Мов той скупар, що любить розкладати перед собою свої скарби і любувати ся ними, так і вона шугнула в гущавину мрій, розвернула перед собою образ тої драми, яку пережив Евгенїй перед десятьма роками.

XIV.

Драма була дуже проста, одна з тих, про які безсмертне слово сказав Гайне:

Es ist eine alte Geschichte,
Doch bleibt sie ewig neu,
Und wem sie just passieret,
Dem bricht das Herz entzwei.

Хто бачив д-ра Рафаловича, все спокійного, легко всьміхненого, троха скептичного, але наскрізь практичного і, бачилось, досить таки егоїстичного чоловіка, — хто чув його балакане, ро-

швидко буду мати. То ви не потребуєте бояти ся, що я схочу компромітувати вас своєю клієнтелею. О, так, ті наші панове дуже були би раді, колиб я се зробив. Вони мали би оруже против вас.

— На що їм оружя против мене? — здивував ся Евгеній.

— На що? Пане, як ви можете так питати? Адже вони бачуть у вас ворога, боять ся вас, раді би сяк або так скомпромітувати вас.

— Не знаю, по що-б їм се придало ся.

— Ви не з їх круга. Ви Русин, хлопський адвокат. Боять ся, щоб ви не збунтували хлопів, не повикривали їх брудів та погані — дідько знає, чого ще вони боять ся. Знаєте, у кого смалець на голові, той боїть ся сонця.

— Але все таки я не розумію, чим я можу служити вам... або ви мені, — мовив Евгеній.

— Ви мені нічим. А властиво дечим таки можете, але про се потім. Але може би я вам чим поміг? Знаєте, я тут у цілім повіті знаю, як хто сидить і як стоїть.

— До чого мені се знати?

— Ну, коли ви хочете тут вести свою політику, мати свій вплив, то се вам може придати ся. Я знаю, ви хочете дещо робити між хлопами. Ну, то тут зараз против вас підіймуть ся всї —

побачите. Прошу памятати, що тих ваших противників я маю в кишені і готов допомогти вам.

Евгеній мовчки стиснув Ваґманову руку.

— Та се ще колись буде, — мовив Ваґман далї. — А тепер я хотів вам сказати одну річ. Наш пан маршалок повітовий, той що недавно мав бунт у своїм селї і запакував був двадцять селян до кримiналу, — знаєте, що ви боронили їх... Чую, що ви процесуєте його за пасовиско?

— Так.

— Даруйте, що сьмію дати вам одну раду. А властиво се би була рада для селян із того села. Пасовиско, що ви за него процесуєтесь, має всего двацять моргів. Що оно варто? Пятьсот ринських. А процес за него коштує певно доси до 500, а підчас бунту і військової екзекуції понесли селяни страти з на других 500, а що в арештах насидїли ся, а кілько було поранених... Ну, скажіть, чи то ґешефт?

— Щож діяти, коли вони чують себе в праві, а пан очевидно шукає собі зачіпки?

— Шукає зачіпки, бо мусить. Во біда тисне. Знаєте, пане, треба мене спитати, як тому панови зітхає ся. І що ви від него випроцесуєте? Тікай голий, бо тебе обідру! Пан задовжений, маєток задовжений, а плечі має в суді. Виграти з

віданцю, тай сама пані (мачоха панночок) дуже любить забави. Панство видають річно десять тисяч, а маєток несе ледво пять, а як добрий рік, то шість.

Евгеній розглянувши ті папери і вислухавши всю історію, похитав головою.

— Сумніваю ся, щоб селяни могли купити сей маєток. То за велика річ на їх сили. Де їм узяти такого капіталу, щоб покрити хоч ваші вексли?

— Е, пане, — мовив Ваґман нахиляючись до него і знижуючи голос. — Треба вам знати, що то моєї фабрики вексль. То не значить, щоб були фальшовані, борони Боже! Пан Брикальський не відопре ся ані одного з них, ані не може за жаден заскаржити мене за лихву. Бачите, що тут майже кождий вексель виставлений на иншого акцептанта. То все мої гроші, але ріжні Жиди зичили їх панови і він доси певний, що жаден із тих вірителів не знає про иншого. І ще одно. Ось бачите, отсей вексель на 8 тисяч: Як ви думаєте, кілько було властиво позичено на него? Всего три тисячі, але з умовою, що по трьох місяцях пан віддасть з процентом по 12 від ста. А як не віддасть, то за кождий дальший місяць платить по 20 від ста. Розуміє ся, що не віддав, а за рік уже

старий вексель пішов у огонь, а той сам довг фіґурував на новім векслі в сумі 4000. Ще рік минув, пан доплачив двісті ринських і переписав вексель на 5 тисяч, а тепер, по пятьох літах, се вже пятий вексель і довг наріс до 8 тисяч. І так майже з усїми. О, ми вміємо таких панків доскотати. Але як прийде до того, що хлопи захочуть купити маєток, то я їм дарую всі ті проценти — розумієте, пане? Звернуть мені тілько капітал тай то не конче від разу. З 50 тисяч зробить ся може 18 або 20 тисяч.

Евгеній не міг вийти з дива, чуючи сю мову.

— Чим раз менше розумію вас, пане Ваґман, — мовив він. — Прошу, заберіть свої папери!

— Ну, що, не хочете робити, як вам раджу? — мовив Ваґман складаючи вексї.

— Попробую. Не смію відкинути вашої ради, бо се не мій інтерес, а моїх клієнтів. Тілько не розумію, який інтерес ви маєте в тім.

— Інтерес? Чи я мушу мати інтерес?

— Ну, купець... як ви кажете, лихвар...

— Я вже сказав вам, для кого я лихвар.

— А хлопам хотів-єс помагати?

— Хотів би? Мм... Що я вам буду говорити так або ні? Маєте право не вірити мені. А от ви

ясне і він постановив собі при найблизшій нагоді розвідати про него инших людий.

XIII.

Др. Рафаловичъ майже зовсім забув про свою хвилеву стрічу з чорною дамою в ту неділю, коли зі Стальським пішов наймати помешкане. Від тої неділї минуло вже пару місяців і він нікоди більше не стрічав її. Зрештою канцелярійна праця, вічні терміни і тисячі ненастанних турбот, що переходили через його голову, не давали йому часу думати ані про ту появу, ані про ту драму, якої спомини вона викликала була в його серці. Та ось другого дня по візиті Ваґмана одна маленька пригода знов торкнула в його души ту, здавалось, порвану струну.

Того дня він виїмково не мав рано терміну в суді і для того міг троха відпочати. Вставши о осьмій він поснідав дома, потім понаписував деякі листи до знайомих у Львові а також до Буркотина до тих селян, що звичайно бували у него в справі процесу з паном і видавались йому інтелігентнїйшими та впливовійшими від инших, а відіславши листи до канцелярії з порученем вислати їх на почту і давши деякі диспозиції конци-

пієнтові пішов знов на гору до свого покою, щоб прочитати дещо з ново повиданих книжок, які одержав зі Львова. В ту пору нова руська книжка була рідким гостем на провінції і Евгеній пильно слідив не тілько за політичними і економічними справами, але також за красною літературою і то не лише руською. Він належав до того покоління, що виховало ся вже під впливом европеїзму, якому в галицькій Руси виборов горожанство Драгоманов, і цікавив ся богато дечим таким, чим не цікавили ся зовсїм його польські та жидівські товариші адвокати та судовики.

Прочитавши кількадесять сторінок книжки Евгеній відложив її на бік і встав. Книжка зворушила його, він чув потребу руху і встав, щоби проходити ся по комнаті і роздумати, розібрати прочитане. Перейшовши кілька разів здовж покою він зупинив ся при вікні, що виходило до міського парку і від разу мов прикипів до місця. Його очи звернули ся на одно місце і не могли відірвати ся від него.

Просто його вікна, на віддаленю яких двацятьох метрів, за живоплотом, що ним був обведений парк, ішла широка стежка, а зробивши тут закрут підпинала ся троха в гору і щезала в гущавині високих смерек. В тім місци, де стежка

пройду ся поуз неї, то й переконаю ся від разу, чи се вона, чи ні.

Думка, що се може бути вона, що він отсе зараз, за хвилину побачить те дороге лице, якого не бачив уже десять літ, та яке про те ані на хвилю не загасло в його души, сьвітило ся в нїй як сонце і боліло як незгоєна рана, — ся думка радісна і страшна захоплювала йому дух, робила його пяним, безтямним. Він біг не бачучи нікого, але пройшовши крізь турнікет до парку і опинивши ся на стежці, що вела до звісної лавки, він мусів зупинити ся. Він почував, що виглядає смішно, що на його лиці видно змішане, трівогу та непритомність і для того хотів троха прийти до себе, надати собі вид чоловіка, що свобідно прохожує ся і зовсім несподівано стрічає знайому. Аж коли з тяжкою бідою йому вдало ся надати собі такий вид, він пішов стежкою до закрута. Ішов звільна, озираючи ся на всі боки та махаючи ліскою в руці. Пробував навіть тихенько свистати якусь арію, але його уста тремтіли і були сухі і зо свистаня не вийшло нїчого.

Ось він доходить до закрута. Колїна трясуть ся під ним, рука перестає махати ліскою, очи тріводно біжуть по стежці до лавки — лавка порожня. Його немов обіллляв хто зимною водою, але

рівночасно він чує, що на души у него лекше, свобіднійше. Він приспішує кроку. Коли вона пішла, то можна ще дігнати її. За пару секунд він був на горбку, збіг у низ, минув густий смерековий кльомб, зирнув сюди й туди по парку — ніякої чорної дами не видно. Побіг далї, пару разів оббіг увесь парк, зазирнув у кождий закуток — чорної дами ані сліду.

Евгеній вернув до свойого покою якийсь прибитий, сам не свій. Йому було соромно, що вид якоїсь, правдоподібно зовсім незнайомої дами так від разу вивів його з духової рівноваги; соромно й того, що спомини про ту, котру нагадав йому сей вид, доси ще мають таку силу над його душею. Кілько сот разів він зарікав ся забути її, не думати про неї, вирвати її з серця як хопту, покрити забутєм, як прикидають сухими гиляками місце, де закопано самовбійцю! І від кількох літ йому здавало ся, що осягнув сю мету. Від кількох літ він не почував ані тої дрожі, ані того любовного одуру, ані тої трівоги, яку вперед викликав у його души її образ, сам спомин про неї. А тепер на тобі! Якась Бог зна яка собі чорна дама отсе вже другий раз мов заяць перебігає йому дорогу! Соромно! Соромно піддавати ся таким вражінням!

І він засів знов коло бюрка і взяв до рук

КАЛЄНДАР.

МАЙ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
22	Четвер	Пер м. сьв. Мик.
23	Пятн.	Симеона
24	Субота	Мокія
25	Неділя	О'Самар. Епіфан.
26	Понед.	Глікерії
27	Вівтор.	Ізидора
28	Середа	Пахомія

НОВИНКИ.

Нове право в Пенсильвенії що до церковних мастків. Минувшого вівтірка сенат пенсильвенїйської леґіслятури остаточно приняв закон ухвалений вже попередно послами того стейту, силою якого усі церковні мастки, належачі до католицьких парохій, переходять під невідкличну управу, або инакшими словами, стають абсолютною власностю дієцезальних епископів. Посол Flynn арґументував за приняттєм того права в той спосіб, що „треба остаточноприборкати всяких „форейнерів", які суть незвичайно ласі на церковне майно та розкрадають його наче круки". Се, мимоходом кажучи, цікава льоґіка п. посла. Після ньої виходить, що „форейнери" одною рукою складають жертви на доми Божі, а другою їх розкрадають!? Закон, щоби стати правосильним, потребує ще підпису ґубернатора, який правдоподібно його і підпише сими днями.

Великий страйк в Сінсінаті, О. Дня 12-го с. м. почав ся в Сінсінаті, О. найбільший страйк, який є взагалі знаний в історії сего міста. Два тисячі людий з трамваєвої прислуги покинуло працю, параліжуючи цілковито увесь трамваєвий рух в місті. Усі трамваї станули. Компанія спровадила 350 скебів та заходить обава, що прийде до поважних уличних забурень коли вона схоче при їх помочи пустити в рух декілька возів. В звязи з тим страйком, для зазначення симпатії порішили вийти на страйк також і всі юнійні будівельні робітники, яких є кількананцять тисяч. Майор міста скликав вже кільканайцять засідань, в яких брали участь представителі страйкарів, та трамваєвої компанії, та вони не довели до нічого. Правдоподібно майор віддасть компанію в руки ресівера, а рух трамваєвий пічне ся при помочи тих, що добровільно схотять повернути до праці.

„Монетарна реформа". Один анґлїйський урядник, W. H. Rentoul, мав недавно відчит про скарбову реформу президента Вілзона. Він застановляв ся над слїдуючим цікавим питанєм: „Пястр в Мексику має вартість 5 франків; той самий пястр в Злучених Державах вартає лиш 4 франки 80 сантимів. Наоборот долар в Мексику є варта 4 франки і 80 сантимів а в Злучених Державах 5 франків. Отже мешканець погранича. Мексиканець, бере доляра, іде до Злучених Держав і тут пє за 20 сантимів віски: лишає ся йому 4 франки 80 сант., котрі виміняє на пястра. З тим пястром вертає до Мексика, тут знова пє за 20 сантимів віски а зміняє позісталих 4 фр. 80 сант. на доляра йде з ним до Злучених Держав, де вихиляє за 20 сант. віски, купує знова за 4 франки 80 сант. одного пястра і вертає з ним опять до Мексика. І так аж до вечора. Вечером кладе ся спати — природно — мертвецки пяний і що найважнїйше, з цїлим доляром в кишени. Заходить питанє: хто заплатив за віску?"

Імміґраційна статистика. Імміґраційна статистика за місяць цьвітень с. р. виказує величезний зріст імміґрації до Зл. Держав. В самім лиш Ню Йорку за сей один місяць висїло на сушу 108.-980 імміґрантів. Яка се величезна цифра слїдно з того, що в тім самім місяци минувшого року приїхало тут 33.-531 осіб. Сего року вже зі статистики лиш чотирох послїдних літ слїдує, що сей рік принесе рекорд що до числа імміґрантів. Причиною сеї величезної еміґрації з Европи, як вияснюють, має бути тамошнє непевне положенє викликане війною на Балканї та ідучий за тим застій на поли економічнім.

Масток в старих бляшанках. Ґертруда Фурлонґ, учителька в одній зі шкіл в Олбані, Н. Й. онеґді почала прятати у хаті, яку лишив їй в спадку недавно померший її батько. Зайшовши до пивниці, найшла там цїлі стоси старих бляшанок, в яких тут звичайно продають ріжні консерви. Взявши декілька в руки, найшла у них на своє велике здивованє золото і банкноти. Усього найшла по старих сих бляшанках 13.000 дол. Колиб не її жіночий змисл до порядкованя, булаб стратила такий гарний масток, бо власне за пару днїв мала спродати сю хату.

Строїла рідного сина аби дістати асекурацію. В місті Spotkane, Wash. арештувала поліція п. М. Джансон за злочин заморданя одинака-сина. Мати-убійниця має всего 28 літ. Замордований син був заасекурований на суму 10.000 дол. в двох компаніях і в обох случаях асекурація була записана на матір. Перед кількома тижнями дитина померла нагло, серед страшних конвульсій. Се звернуло увагу властий і переведене слїдство виказало, що причиною смерти була отруя. Муж виродної матери зізнав в слїдстві, що і його пробовано отроїти, коли він був обезпечений рівнож на суму 10.000 дол. Та діло не повело ся і тоді жінка постарала ся, що його віддано до дому божевільних. Та тут скоро сконстатовано, що він є здоров, і його увільнено. Мати тепер не уйде перед заслуженою карою.

Модерний Одисей. Десятьлїтна мандрівка небіщика Одисея виходить на правдивий пообідний прохід в порівнаню з тим, що прийшло ся перетерпіти ледви 19 літному Ізидорові Ґершновичеви. Сей прибув до Ню Йорку на корабли „La France" як слїпий пасажир і природно, за те зістав засудженний на депортацію. Ґершнович, образ цвитучого здоровля і сили, уродив ся в Палестинї. Позаяк осиротів ще малою дитиною, а його обі старші сестри виеміґрували до Америки і тут повиходили замуж, тому і він пішов за ними туди і перебував в Америці від 1904—1906 р. Молодотурецька революція зробила на нім такий вплив, що він кинув Америку і вернув опять до своєї вітчини. Та тут йому не поталанило. Не маючи гроший рушив з Палестини і протягом місяця перейшов пішки цілу Малу Азію. Якийсь милосерний чоловік допоміг йому передістати ся через Босфор до Константинополя. Відси помандрував дальше пішки через цілу европейську Туреччину, Румунію, Угорщину, Австрію і Німеччину і в сей спосіб зробивши протягом двох літ кругло 5000 анґлїйських миль, дістав ся остаточно до Гавру. В пристани крадьки перепачкував ся на пароход „La France" — так щож; еміґраційні права не дозволяють йому ступити ногою на ту землю, до якої стремлючи, зміряв сарака власними ногами майже четверть земської кулї.

Австрія банкротує. Австрія стоїть тепер над пропастю цілковитого фінансового банкротства. Мобілїзація пожерла міліярди (один день коштував 2 міліони корон), кредит зовсім вичерпаний, а в краях входячих в склад держави кипить. Всюди по соймах обструкції і через се наради неможливі. І таким то великим коштом окупила Австрія можливість — природна річ, що в дуже далекій перспективі — свого дальшого поширеня на Балканї.

Чехи про народні обовязки. Чеський Народний Звязок „Єднота" оголосив слїдуючі „народні заповіди", котрих повинен придержувати ся кождий член того товариства.

1. Чеська дитина повинна з другими чеськими дітьми завсїгди і всюди говорити лиш по чеськи, а ніколи инакше.

2. Родичі, або хто небудь инший, повинен дитину, заки піде її до тутешної школи, научити читати і писати у рідній мові.

3. Чеська кімната повинна бути прикрашена національними образами з народної історії.

4. Дитина повинна учити ся чеських приповідок, віршів, пісень.

5. Традиції народних сьвят повинні заховувати ся в Америці як найсьвятїйше. Памятки історичних подій повинні все стояти перед очима.

6. Підчас довгих зимових вечерів родина повинна спільно читати добрі чеські книжки і твори.

7. В кождім чеськім домі повинна бути хоть одна патріотична чеська часопись.

8. Родинним скарбом повинна бути в кождій сїмії бібліотека, складаюча ся з добірних чеських творів.

9. Чеська сїмія дома і поза домом повинна завсїгди говорити по чеськи. Чеська мова нехай лунає на вулици, в склепі, по дорогах, в готелях. Чеські сїмії повинні зі собою жити в дружбі і злагоді.

10. Чеська родина повинна старати ся всїми силами брати участь в кождім чеськім вічу, концерті або відчиті.

11. Кождий Чех мусить вистерігати ся усего того, що моглоби нанести неславу його народности.

Так дбають Чехи про свою народність на чужині. Чи-ж нам булоб так тяжко взяти і для себе ті заповіди і після них поступати?

Хто є сї пані?... По вироку на провідників боротьби за права виборчі жінок, анґлїйські суфражистки з ще більшою скаженостю виповідають боротьбу законам, порядкови, суспільству. Заповіли, що тепер перестануть журити ся про те, щоби їх замахи не грозили людському здоровлю і житю. Супроти того строго виступає проти них найповажнїйша анґлїйська преса. — „Воюючі суфражистки — пише Standard втворили ситуацію не до знесеня. Ситуацію, якій правительство на велику свою ганьбу не вміє зарадити. Цілком оправдане є побоюванє, що коли жінки дальше насилуватимуть і допатимуть закони, так тоді само суспільство возьме оборону законів в свої руки. Довше не можна вже сего видержати. Вичерпала ся терпеливість народу. — Хто є ті женщини, що нас мучать, які вони представляють рухи? В цілій політичній історії нашого краю не було більше безосновної і дурноватої аґітації від сеї, яку ведуть суфражистки. Перед кількома днями одна з провідниць заявила: „Тепер і людське житє є в небезпеці, бо ми рішили ся не оглядати ся на ніщо". Що за безвстидність в сїй заяві, хто се — „ми"? Громада, маленька громада збожеволілих женщин, які бажають, щоби про них говорили. Не представляють вони ріжних верств суспільства, бо всї належать до одної кляси — женщин менше або більше образованих і заможних. До сего руху належать три роди женщин: такі, що вганяють ся за популярностю, властю і посїданєм визначних фондів і сї кермують цілим рухом. Опісля — невдастенїчки, скваснїлі і зґіркнїлі женщини, що пошукують якогонебудь ніслонництва або дїяльности, яка боронила би їх перед ними самими; вкінци молоді дївчата, часто такі, що щойно полишили шкільні лавки, недосьвідчені, які піддають ся кождому впливови, переповнені думкою, що мусять мати важну ціль житя і нездібні ще зрозуміти, яка се має бути ціль. Прочі — се наємниці, які роблять не для ідеї, але для заплати. Працюючих женщин, правдивих робітниць — між суфражистками немає. Найзавзятїйших ворогів мають суфражистки в робітницях, а передовсїм в їх жінках. Є се рух вповні штучний, найменше демократичний. Висушіть його жерела фінансової сили, зробіть дїячки відвічальними супроти загальних законів і за місяць згине вістка про воюючі суфражистки. Сей рух є брехнею, є шкідливим фалшом і мусить бути зломаний".

„Музей нещасть" короля Альфонса. Ніодин з пануючих тепер в Европі не може похвалити ся так численними замахами на своє житє, що гішпанський король, Альфонс XIII-ий. Але і про ніодного не мож сказати того, що про нього: що в усіх таких случаях заховує незвичайно зимну кров та відвагу. Король Альфонс охотно згадує про хвилї минулих небезпек, а навіть у своїй палаті в Мадриті заложив специяльний „музей нещасть", де находять ся ріжні предмети будучі в звязи з замахами, які уладжувано на його житє. І таких „оказів" є там споре число. І так знаходить ся там під шклом ґумова пипка від фляшки, в якій йому, ще як мав ледви 8 місяців, подано затроєне молоко. Побіч суть черепи з великого вазонка, на який, будучи 5 лїтним хлопцем впав так нещасливо, що мало не забив ся. Ліска пригадує йому невдоволеного дївірского урядника, який його напав. Рівнож находять ся там відломки бомби, яку кинено на нього в Барцельонї. Побіч того стоять кусники повозу і кістяк коня, які пригадують йому на атентат, виконаний на нього в Парижи. А штилєтів і куль револьверових є цїла гарна збірка. Здає ся, що нема що завидувати „щасливому властителеви" того оригінальн. музея.

Мало не нещасте. В Пасічній коло Надвірни мало що не прийшло до нещастя; при якім могло згинути кількадесять людий. До тамошної зелїзної ґути прислали з Борислава стару помпу, щоби її перетопити. Отвори в тій помпі були позатикані глинкою, а в середині була вода. Коли помпу кинули до печи, вода замінила ся в пару, яка розсадила помпу з такою силою, що цїла піч розлетїла ся. В цілій ґуті і в сусїдних будинках повилїтали шиби, а робітники, яких було около 30, попадали на землю і лише чудом спасли ся від смерти. На щастє крім легкого потовченя робітників і шкоди в будинках важнїйших наслїдків сей випадок не мав.

Воєнний гумор. Підчас облоги Скутарі мав стати ся такий припадок: В чорногорській армії служив при артилєрії однорічник Кон. Як перервали острілюванє міста, прийшов до Кона поручник і так йому скарав:— Пане Кон, я відходжу на пів години, а ви будете стояти при гарматі і будете її пильнувати. Але звертаю вашу увагу на те, що як верну, а вас не застану, то скажу вас розстріляти. — За пів години поручник прийшов, але Кона не застав. Шукає його в кантині і застає його при склянці вина. — А ти боягузе, я тебе застрілю на місци, то ти так пильнуєш гармати? — Та чого ви, пане поручнику, кричите, чого сердите ся — каже Кон. Що я там маю робити? Як прийде один Турок, то він гармати не забере, а як прийде сто Турків, то що я один їм зроблю? — Так пишуть ґазети. Хто хоче, най вірить.

„SVOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА“
Часопись для руського народа в Америці і орґан Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

В Америці на 12 місяців	$2.00
До старого краю на 12 місяців	$2.50
В Америці на 6 місяців	$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA“
83 Grand St., Jersey City, N, J.
Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтара або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", Редакція не відповідає.

Американським Українцям на пращанє.

Покидаючи Америку, уважаю своїм обовязком звернутись отсею дорогою до всїх, що заінтересували ся сими справами, про котрі я згадував в своїх вічевих рефератах.

Не один з теперішних старших вже американських Українців покинув рідний край ще в молодечих лїтах, тому навіть не мав змоги пізнати наше народне житє в Галичинї; впрочім і ті, що брали живу участь в тім житю, а опісля переселили ся до Америки, вони з часом відчужились — се зовсїм природна річ — або не мали змоги слїдити за тим що діеть ся в Галичинї. Тому то, висланий як делеґат просьвітних та економічних товариств, а передовсім як делеґат „Рідної Школи", уважав я за відповідне звернути також увагу і на політичну борбу, котру веде український нарід в Галичинї. Ся борба є тїсно звязана з нашими економічними та просьвітними змаганями. А що послїдними роками вся сила наших політичних гнобителів звернена проти наших змагань на поли шкільництва, коли то проти заложеня українського унїверситету стануди майже всї верстви польської суспільности, коли від ряду лїт ми не дістали анї одної середної, промислової або торговельної школи, коли на наше і так вже поневолене народне шкільництво зроблено в двох послїдних лїтах замах, хотячи переміпити всї народні школи на чисто польські — то проти тих ворожих затїй мусїла цїла наша суспільність видвигнути не самі жалї, нарікання, протести та резолюції, але **реальну працю;** та праця проявила ся в закладаню приватних шкіл і на се приватне шкільництво посьвячував я найбільше часу на вічах.

Що ся справа не є дрібною, видко з того, що мимо трудностий та жертв на инші цїли, скаладали вічевики по кількадесять та кількасот долярів. Се є найкрасший доказ, що наш нарід розуміє вагу „Рідної Школи" і доцїнює її значінє для всїх Українців на цїлім сьвітї. Вона також лучить нас всїх без згляду на партії і без згляду на краї, в котрих наш нарід жиє. Одначе хибною є думка, що справа „Рідної Школи" є важна лише на сей рік. Нї вона є і буде все важною аж до сього часу, поки ми не будемо мати змоги самі рішати про потребу закладаня своїх шкіл. А сей час мабуть вже недалекий.

Через порівнанє галицьких відносин з американськими насуваєть ся мимоволї думка, що і в Америці нам вже крайний час подбати про українські школи. **Ми не сьміємо бути погноєм у чужинців!** Тому треба й в Америці підготовити плянову працю на сім поли.

Та се річ американських Українців над сим зріло застановитись та зажадати помочи з Галичини.

Моїм обовязком є зложити глубоку подяку всїм прихильникам та жертводавцям „Р. Ш." як також всїм учасникам віч. З окрема належить ся Подяка поодиноким Товариствам, Братствам, Сестрицтвам та Орґанїзаціям за поміч подану нашим братям та сестрам в Галичинї в так критичнім часї, як теперішня хвиля. Не маючи змоги подякувати моїм особистим прихильникам так духовним як і сьвітським за ту сердечність, з якою до мене відносили ся, роблю се отсею дорогою. Українським часописям, котрі заняли ся розголошенєм справи „Рідної Школи", комітетам в поодиноких місцевостях, що заняли ся скликанєм віч та збірками жертв і тим Патріотам, що своїми радами і вказівками улекшили менї дорогу та працю в Америці складаю на сім місци щире Спасибіг!

Ню Йорк, 15. мая 1913 р.

Семен Демидчук,
делеґат галицьких товариств.

Відозва Просьвітної Комісії
до загалу Американської Руси в справі поїздки відпоручника.

Руський Народний Союз дав почин до нового житя серед американських Русинів через заснованє Просьвітної Комісії. Поле, на котрім взялась Комісія до працї, лежало до сего часу зовсїм облогом, так що Просьвітна Комісія мусїла починати від найменших початків. Анї вказівок, анї програми, анї найменшого підготовленого матеріялу до тої працї не було в наших руках, так що Комісія всю працю до сего часу вложила в приготовленє матеріялу на будуче.

Не дивно, що і нарід сам неприготований застала Просьвітна Комісія до тої працї. Ми видавали відозви, писали письма і завзивали загал до співучасти з нами, але з винятком малої части сьвідомійших одиниць загал американської Руси остав ся на наш поклик глухим.

Тож Просьв. Комісія узнала, що єдиний спосіб, в який можна було би підготовити нарід до просьвіти — се удати ся до загалу з живим словом. В тій цїли Просьв. Комісія іменувала своїм відпоручником пана Д. Андрейка, узнавши його за найвідповіднїйшого до тої працї, і шле його до руського загалу. Наш делеґат представить і обяснить програму Просьв. Комісії, а заразом займе ся орґанїзованєм людий і підготовленєм загалу до просьвітної працї.

Тож Просьв. Комісія установлена Вами і для Вашої користи, звертає ся до Вас, дорогі Родимці, з зазивом: прийміть нашого відпоручника з довірєм, як свого брата. Дайте йому всяку поміч, бо що зробите для него, то зробите самі для себе. Просьв. Комісія є Вашою власною дитиною, а п. Андрейко є її представителем.

Др. Сїменович, предс. Пр. К

Повновласть.

Сим письмом іменує Просьвітна Комісія, заснована при Р. Н. Союзї п. Дмитра Андрейка, члена Просьвітної Комісії, своїм повновласним відпоручником на Американську Русь.

Просьвітна Комісія уповажняє п. Д. Андрейка скликувати віча і промовляти на них в імени Просьвітної Комісії, вписувати членів до „Американської Просьвіти", збирати вписове, вкладки і всякі жертви на просьвітні цїли, установляти місцевих відпоручників для Просьвітної Комісії, закладати читальнї-клюби і взагалї переводити всяку орґанїзаційну роботу, зазначену Просьвітною Комісією.

Др. Сїменович,
предсїдатель Просьв. Ком.

Печатка П. К.

Ем. Струтинська,
секретарка.

Відозва.

Дорогі Родимці!

До сего часу Просьвітна Комісія, заснована при Р. Н. Союзї, займалась працями приготовляючими. Від сеї хвилї однак вступаємо ми на поле нашої діяльности.

Щоби на місци обзнакомити з програмою Просьвітної Комісії як найширші круги, щоби зацікавити та приєднати собі поміч народу, Просьвітна Комісія узнала за найвідповіднїйше вислати свого делеґата на провінцію. Сим делеґатом вибрано низше підписаного.

Моєю задачею є обїхати принайменше визначнїйші місцевости, де живуть наші люди, щоби обзнакомити нашу публику з цїлями П. К., та підготовити ґрунт для працї П. К. Обовязком моїм буде: орґанїзувати наш нарід в просьвітні читальнї так звані клюби; збирати членів для маючого заснуватись при П. К. Товариства „Просьвіта" в Америці; гуртувати жінки і дїти в окремі відділи, аби опісля мож було для них видавати відповідні часописи і книжки; орґанїзувати дякоучителів для справ шкільних; злучити наші хори, банди і драматичні кружки в одно тїло; установляти відпоручників П. К. по усїх місцевостях.

Завданєм моїм буде також пізнати потреби і вимоги нашої суспільности і нашого народу оттут в Америці, і здати з сего справозданє Просьвітній Комісії.

Крім сих точок П. К. має еще инші справи до обговореня, о яких згадаю ширше уже на збірних і особистих нарадах, на місцевих просьвітних вічах.

Аби моя обїздка принесла як найбільше хісна, до того конечне є спільне наше порозумінє. Длятого обїздку мою я буду відбувати після наперед уложеної програми.

Нїм приїду до якої місцевости, оголошу се в часописях, а також повідомлю о сїм визначнїйших людий на 2 або 3 тижні наперед, щоб вони могли заздалегідь усе приготовити до „Просьвітного Віча".

Ті місцевости, де наші люди еще не з'орґанїзовані нї то в церковні громади, нї в відділи Р. Н. Союза, а хотїли би мати у себе просьвітне віче, нехай ласкаві будуть повідомити о сїм або предсїдателя Пр. Комісії:

Dr. W. Sieminowicz,
1956 Armitage Ave., Chicago, Ill.

або мене:

Dmytro Andreyko,
c|o Svoboda,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Також колиб хто хотїв яких близших інформацій в тій справі, то може удати ся в тій цїли на одну з висше поданих адрес.

На Просьвітні Віча повинні явитись усї Русини без винятку і огляду на їх погляди і переконаня. Усї, — бо се поклик до народної роботи.

Обїздка моя буде першим початком того, що Пр. Ком. задумує перевести з часом на ширшу скалю. **Прийміть же, дорогі Братя і Сестри, наш поклик і нашу роботу щирим серцем.** Нехай перша скиба на народній просьвітній ниві, мною відвернена, досягне глубоко у Ваші серця і нехай оставить шлях, по котрім пішлоб відродженє цїлої американської Руси.

Всї народи славянські встають до нового житя. Пробудім ся вже раз і ми. **До дїла, Братя і Сестри, до дїла! Не гаймось, а берім ся до працї над самими собою, поки еще час, поки не утопились у морю американїзму!**

Д. Андрейко,
референт Пр. К. Р. Н. С.

Відповідь на відозву о. Даниловича.

В 19. ч. „Свободи" була поміщена відозва підписана о. Даниловичом в справі прогульки львівського мужеського хору до Америки.

При кінци сеї відозви взиває автор до дискусії на сю тему. Тож упрашаю Хвальну Редакцію „Свободи" о поміщенє тих кілька моїх уваг.

Правда, що „Рідна Школа" в Галичинї потребує помочи і кождий Русин-Українець повинен старати ся о то, щоби від часу до часу зібрати якусь „лепту" на сю цїль. Однак спроваджувати сьпіваків з Галичини уважаю за злишне, а також був би то великий „гумбоґ" а то з тої простої причини: „Рідна Школа" зі всїх тих концертів дістала би одну дуже велику „0" (нулю). Може бути, що дехто з поважаних читачів „Свободи" буде уважати мене ворогом „Рідної Школи", однак я незважаю на те, а даю під розвагу ось ті мої гадки.

Припускаю, що в Америці можна буде дати 25 концертів і що з кождого концерту лишить ся чистого доходу $150.00, що разом зробить $3.750.00. Тепер возьмім під розвагу, що приїхало до Америки що найменче 16 сьпіваків; кошти подорожи винесуть за кождого сьпівака (в обі сторони) по $200.00 разом $3.200.00. Отже зі всїх концертів лишить ся для „Рідної Школи" $550.00. Правда, що то велика сума, а ще зробить ся більша, коли змїняти її на корони. Але прошу застановити ся і подумати над тим, кілько то працї мають понести комітети, кілько трудів і невигоди в подорожи понесуть сьпіваки-прогульковцї, а який і кому пожиток з того буде? Правда, скористають з того зелїзничі та корабельні компанії, а наші прогульковцї могуть дістати (від наших домородних горлицьких москалів) таке прийнятє, яке лучило ся Вп. п. Демедчукови в Ансонії дня 13. цьвітня. Но і по цїлій параді.

Дальше питає ся Всеч. О. Данилович: „Що лучше: чи чекати 2 лїта і лишити „Рідну Школу" без средств матеріяльних?..." Тож я раджу, щоб не чекати два лїта, але також і не спроваджувати сьпіваків аж з другої части сьвіта, але устроювати концерти своїми власними силами. Прецінь між нашим сьвященьством і дякоучителями є богато здібних сьпіваків-діриґентів як: О. В. Держирука, О. Е. Бартіш, О. В. Гривнак, д. О. Стеткевич, редактор „Свободи", д. Д. Андрейкови, дд. Каськові, д. А. Ґела, д. М. Климко, д. Яґело, д. Ялечко, д. М. Гундич, д. Тимкевич, д. Лаврів, д. Костюк і т. д. Маємо також і знаменитого сьпівака-скрипака в особі д. М. Корикори, котрий також не відмовить своєї помочи.

Тож раджу, щоби справи не засипляти, а сейчас взяти ся до дїла.

Годжу ся з проєктом о. Даниловича, щоби головний комітет становила „Просьвітна Комісія". Вона має постарати ся о комітети „плейзові", відповідною відозвою запросити сьпіваків-добровольців до участи в концертах, в порозуміню з діриґентом (котрого мають вибрати сьпіваки) уложити програму, розіслати ті кусники, котрі мають сьпівати ся кождому сьпівакови на той голос, котрий він сьпіває, скликати сьпіваків на ґенеральну пробу, а відтак в імя Боже, зачати концерт, приміром в Ню Йорку, а потім дальше.

Тепер найлїпший час на то, позаяк кождий дякоучитель буде мати вакації, тож повинен пожертвувати трохи часу і працї для народної справи.

Тих кілька слів написав я під розвагу і маю надію, що кождий признасть менї рацію; бо гріш, котрий прийде з

концертів в цілости дістане ся для „Рідної Школи", а не викине ся його за карти корабельним компаніям.

Михайло Білянський.

Позаяк в тій справі сказано уже за і проти майже усе, що взагалі можна було сказати, тому поміщуючи отсей голос п. М. Б. замикаємо на сім дальшу дискусію. — *Редакція.*

Дмитро Макогон.

„QUOD LICET JOVI — NON LICET BOVI".*)

— Учитель Вшехпольскі заковтав з легка у двері свого інспектора шкільного. Почувши з-за дверей „прошу"! — увійшов жваво до середини.

— Моє поважане, пане інспектор!

— А, сервус! Як ся маєте?

— Гаразд!

— Що нового?

— На самім вступі повідомляю пана інспектора, що я сегодня не учу.

— Нішо, нішо! Ви певно чимось перешкоджені?

— Ще й як! Дуже важне діло. Завтра дає наша польська читальня аматорське представлене. Я мусів сегодня їхати до міста по декорації для сцени.

— А як там ваші актори?

— Чудово віддають свої ролі. Пан інспектор побачать. Бо, думаю, пан інспектор зроблять нам честь своєю присутностю.

— Добре, приїду! О котрій годині починаєте?

— О семій вечером. А знають пан інспектор, кілько я намучив ся з тими *хлопами?* Вчи його ролі, коли він по польськи говорити не вміє. Як скаже слово, то чоловік самий не знає, чи сьміяти ся, чи плакати!... Богато часу забрала мені ся правильна вимова. Нераз до пізної ночи просиджував я з ними в читальни. Одначе я не відступив від свого. Тепер з утіхою можу сказати, що поборов я всі трудности...

— Чекайте, не хваліть ся! Ви, любчику, так говорите, наче-би хотілисьте мене упередити до доброго. Я самий подивлю ся на вашу працю, сказав сьміючи ся інспектор.

— Прошу дуже! Я певний, що пан інспектор будуть вдоволені.

— А як там ваш сусід? Все робить своє?

— Ще й як! Цілими вечерами просиджує в читальни. Вчера був я на почті і знають пан інспектор, що я побачив? До його села приходить аж двацять руських ґазет! Се лиш його робота! А який поганий вплив має його село на моє. Люди вже не хочуть мене так слухати, як передше. От і сеї неділі виписало ся аж пять хлопів з моєї читальні. Його доконче треба взяти з тої околиці, бо инакше з нашої праці буде дуже малий хосен.

— Добре, я поговорю про те з паном старостою.

— А пан інспектор загостять до нас завтра на певно?

— Так, певно приїду. Йдіть ще, запросіть пана старосту. Скажіть, що я їду.

— Добре! Кланяюсь панови інспекторови!

— Сервус!

Подали собі руки і розійшли ся як найліпші товариші.

*) „Що вільно Юпітерови — не вільно волови".

Іван Франко.

Притча про любов.

До Йосифа в Єгипті так
Сказав облесливий дворак:

„Ах, пане, страх тебе люблю
За добрість, за красу твою!"

Та Йосиф знав ціну тих слів,
І дворакови відповів:

„Минувше ти збудив сумне...
Мій друже, не люби мене!

„Отець любив мене й жалів —
За се братів на мене гнів,

„За се в рові я смерти ждав,
За се невольником я став.

„Потім Пантефрія жона —
Любила-страх мене вона,

„Та за любов її дарму
Попав я на сім літ в тюрму.

„Тож нині... щиро признаю ся,
Любви твоєї страх бою ся!"

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА" В ГАЛИЧИНІ.

На весілю в Мілвіл, Н. Дж., в домі п. Панька Процишина, на зазив п. Гр. Пипюка зложили: Г. Пипюк і П. Процишин по $2.00; П. Стрільчук і І. Кіртю по $1.00; Анна Процишин, Д. Гнатюк і Й. Перешлюга по 50 ц.; Н. Стрільчук 25 ц. — Разом $7.75

Честь і слава всім жертводавцям, а ганьба киринникам, котрі кричали, щоб нічо не давати, бо вони ще не виділи, щоби хто на весілю збирав на „Рідну Школу". Та їх ніхто не силував до жертв; хто не хоче дати, нехай не дає, а то були сватки, котрі ще відмовляли других від жертв. — Гаразд!

Панько Процишин.

В Алден, Па. на хрестинах у п. Івана Красівського зложили отсі добродії: П. Судик і Д. Іляш по $1.00; А. Рудавський і М. Кашуба по 50 ц.; А. Кульматицький 30 ц.; П. Васенда, М. Рудавський, П. Рішко, С. Ваврик, В. Рудавський, Г. Рудавський, П. Рудавський, Й. Янора (Поляк) і І. Красівський по 25 ц.; І. Чорний і М. Коваль по 15 ц.; п-ні А. Яхван 10 ц. — Разом $5.45

За щедрі жертви в імени „Рідної Школи" сердечне Спасибі. — М. Кашуба (дяк).

Стефан Лацків з Ню Йорку, Н. Й., зібрав від слідуючих жертводавців по $1.00: Анна Банадиґа, Юлія Березінська, Дм. Пиріг, Текля Гупалівна, Михаіл Смоляк. — Разом $5.00

Всехв. Редакціє „Свободи"!

Посилаємо чек на 180.70 на „Рідну Школу", які зібрано на вічу в Монессен, Па., на якім говорив п. С. Демидчук. Зібрано 190.70, по відтрученю видатків остає 180.70, які просимо вислати до краю на „Рідну Школу". З високим поважанем — За Комітет: о. Мих. Олексів, Мих. Малиняк.

Братство сьв. Івана Хрест. $25.00; Р. Н. Торговля 20.50; Ант. Сирко 20.00; о. Мих. Олексів 6.00; В. Сивик, М. Малиняк і М. Кунька по 5.00; Г. Паславський 4.00; В. Пингрин 3.00; А. Цимбала, І. Фіялка, Й. Мадюк, Піх і Котис і О. Маїцький по 2.00; по $1.00: І. Страхоцький, Г. Сушко, Наталка Завійська, П. Гальма, І. Пестрак, М. Вархоляк, Д. Вархоляк, Т. Онуфрий, М. Стислий, Г. Петруньо, В. Каськів, Т. Цеплий, Ю. Тингрин, І. Крупяник, Ст. Лабойко, о. Петрашевич, Н. Валько, І. Ядчишин, П. Ванча, Т. Солян, А. Пельц, П. Левіцький, П. Гунька, І. Яніцький, А. Цуприк, І. Добош, Ф. Янковський, Т. Пішко, Ю. Цеплий, А. Курила, І. Кудлик, Г. Охота, О. Цепко, Д. Кунька, М. Страхоцький і І. Феріцький; Е. Горішний 60 ц.; І. Ґлуханик 75 ц.; по 50 ц.: І. Потелець, А. Куць, М. Сушко, Т. Білях, Г. Біль, Ю. Янковська, Л. Сидор, І. Сабо, М. Пацканич, І. Бедначик, В. Бляма, П. Ґоджик, О. Паращак, А. Крамар, Д. Міщишин, А. Качмарик, І. Хомош, Ст. Кіцак, І. Гунька, Н. Опар, В. Кочаркевич, І. Мудрик, І. Заходняк і В. Драґан; по 25 ц.: Марія Кіляр, Мр. Гавриляк, Н. Хомош, Мр. Валько, А. Опар, В. Куц, Ю. Бусько, Витушинський, І. Новак, Ф. Білющак, О. Сушко, А. Сушко, Д. Боївка, Д. Поломацьканич, Ол. Маїцький, Н. Н., Пр. Михалко, В. Шубринський, І. Залюпаний. Дрібними датками зібрано 8.20. На хрестинах у бр. Ілька Котися 13.75. Зложили слідуючі: М. Малиняк, Б. Ференц, Т. Сотник, Д. Порада і А. Цимбала по $1.00; І. Котис 5.00; Мих. Кунька, М. Піх по 50 ц.; Іл. Кудлик, Й. Дикий, Фр. Пішко, В. Герила і Т. Войцьо по 25 ц. Брацтво сьв. Петра і Павла 5.00. Церков сьв. П. і П. 6.15. Разом 190.70. Видатки $10.00, остає $180.70

Додаток до виказу збірки на „Рідну Школу" в Реймі, Па.

В 13-ім ч. „Свободи" оголошено квоту зложену на зборах дня 16-го марця с. р. $78.40.

По зборах жертвували ще:

Союзове братство сьв. Михаїла з Мадера, Па. 15.00; Союзове братство сьв. Анни з Ґінтер, Па. 10.00; Товариство Молодих Українців з Смок Рон, Па. 5.00. На руки Івана Бунґи (мол.) зложили по $1.00: Колесар А., Беца Юрко, Гук Л., Зазворський Ф., Літовчак Н., Погляд І., Бунґа Ф. і Лаврівський М.; по 50 ц.: Беца О., Бунґа Д., Вархоляк І., Іванців В., Сич І., Васильків Д., Гнатів Н., Кость В., Ґарбинський П., Коцур І., Беца В. і Беца І.; по 25 ц.: Сорока Д., Сорока Г., Циктич І. (мол.), Михалко А., Леґдан В., Колесар Д., Васильків Н., Вархоляк В., Копилець Ф., Бляха І., Бляха Г., Бунґа І., Циктич І., Сидоряк В., Зазворський Ф., Леґдан І., Стахурський А., Леґдан В., Лумяник М., Голубинька Г., Копильчак Д., Столиця О., Стронґовський М., Шунц М., Лавер В. і Минка П. Разом отже зібрано на „Рідну Школу" в Реймі, Па. $128.90. З тої суми зложено на руки п. Демидчука на подорож в пітсбурські сторони $10.00. — Остало $118.90

В імени „Рідної Школи" як і в імени всіх тих, що користати-муть з фонду „Рідної Школи", уважаю за відповідне подякувати всім жертводавцям взагалі, а з окрема Іванови Бунґови (мол.) за його працю, що заняв ся збиранем датків по хатах. Честь, кому честь!

Й. Ялечко.

Оголошено в ч. 20. „Свободи"	224.41
Загальна квота	$542.21
Вислано до „Дністра" на книжочку вкладкову ч. 6800 дня 13. мая с. р.	529.46
Остає	12.75

НА НАРОДНІ ЦІЛИ В ГАЛИЧИНІ ЗЛОЖИЛИ НА РУКИ П. С. ДЕМИДЧУКА:

А) На Український город у Львові:

о. Василь Гривнак, Бутлер, Па.	$10.00
о. Антін Лотович, Алден Стейшен, Па.	10.00
„Запорожська Січ" в Бруклин, Н. Й.	25.00
П. Григорій Литвин, Бруклин, Н. Й. з розпродажи 45 метрів кв. поміж поодиноких патріотів в Бруклині, (котрих спис подасть п. Литвин пізнійше)	45.00
Складка в Юнґстави, О.: По $1.00 зложили через п. Ілька Сухого: Павлишин Никола, Грицик Стефан, Ткачик Дмитро, Тимків Тимко, Кріль Василь, Мількович Іван, Яслик Лесьо, Савчак Семко, Мирдак Андрій, Сухий Ілько. — Разом	10.00

Б) На „Рідну Школу" в Ґаличині:

п. Михайло Чеґін, Клівленд, О.	$5.00

С. Демидчук.

ПРОСЬБА ВІД КРАЄВОГО ШКІЛЬНОГО СОЮЗА У ЛЬВОВІ.

До Хвальної Редакції „Свободи"

в Джерзи Сіти, Н. Дж.

Удаємо ся до Хв. Редакції з просьбою іменно: часто лучає ся, що Жертводавці-Русини з Америки посилають гроші до „Дністра", не подаючи цїли, на які гроші прислані. Тому гроші ті лежать не опроцентовані, позаяк Тов. „Дністер" не знає, на яку книжочку вкладкову їх втягнути. І так 15. IV. б. р. прислали Василь Волєрник $43 с. є. 210.78 К. з Котсвіл, Па., і Ф. Мартинюк $2 с. є. 9.80 К. без подання цїли.

З другої сторони Вп. Жертводавці, посилаючи гроші на „Рідну Школу" чи то до нашої канцелярії чи до „Дністра", не подають своїх адрес, так що ми не можемо їм вислати подяки, позаяк не знаємо адрес. І так прислали гроші на „Рідну Школу" Вп.: Йосиф Горинь з Елизабет, Н. Дж., 700 К, о. Е. Бариш 910 К, о. Стефан Ващишин з Форд Сіти, Па., 450 К., С. Н. Шенберґ, Калґари, Алта., 29.40 К., — не подаючи своїх точних адрес, так що ми не в силї вислати належних їм подяк. Тому просимо Хв. Редакцію о ласкаве візване в відповідній нотатці в своїй часописи дотичних Панів, щоби в можливо найскоршім часї подали цїль своєї посилки, — зглядно о прислане нам потрібних адрес. Дякуючи з гори за труд, остаєм

З поважанем

КРАЄВИЙ ШКІЛЬНИЙ СОЮЗ У ЛЬВОВІ.

Ів. Кивелюк, Л. Сальо, Др. Джиджора.

Заходом Злучених Товариств і Братств:

Тов. „Руський Молодечий Клюб Поступовий", Тов. „Українських Соколів", Тов. „Сьпівацько-драматичне", Бр. сьв. Івана Хрестителя, Бр. сьв. Володимира і Сестрицтво Пр. Діви Марії в Джерзи Сіти, Н. Дж. відбуде ся

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 29-го МАЯ 1913 р.
(перед анґл. сьвятом: Decoration Day)
в великій „Elk's Hall" cor. Henderson & York Sts. Jersey City, N. J.

ПЕРШИЙ СПІЛЬНИЙ

Великий Баль і Вокальний Вечер

получений

ЗІ СЬПІВАМИ МУЖЕСЬКОГО ХОРУ і амат. представленєм дуже веселої комедії в одній дії Д-ра Ів. Франка п. з.

„МАЙСТЕР ЧИРНЯК"

Чистий дохід призначений на Р. Нар. Дім в Джерзи Сіти.

Початок точно о годині 7-ій вечером.

Програма складаєсь з двох частий: І-ша часть: коротеньке представлене і сьпіви; ІІ-га часть: **Баль до рана.**

Вступ від особи (з ґет-чеком): Крісла І-рядні 50 цнт., ІІ-рядні 35 центів.

Тож приходіть як найчисленнійше на сей Вечер, бо сим не тілько що сповните свій патріотичний обовязок і допоможете так гарній справі, якою є „Руський Нар. Дім" в Джерзи Сіти, Н. Дж., але при сій нагоді і добре забавитесь, бо забава буде перворядна і музика знаменита, за що ручить

Комітет „Р. Нар. Дому" в Джерзи Сіти, Н. Дж.

ПОЗІР! ШАМОКІНЦІ! ПОЗІР!

Daniel F. Wilson, котрого фотоґрафію ось тут подаємо, замешкував в Шамокін через довгі роки і працював в копальнях майже через цілий той час аж до часу коли зістав вибраний бідним окружним колектором податків, а опісля отворив робітню обуви. Тут кождий знає „Дена" як чоловіка отвертого, чесного, додержуючого даного слова і як чоловіка непохитного характеру. Будучи бідним колектором податків, він зібрав о много більше гроший для свого дистрикту і випередив у сїм ділї своїх попередників. Тепер п. Вілзон зголосив свою кандидатуру на уряд колектора податків міста Шамокін, Па. і з'єднав собі у людий загальне признане, бо нема від него відповіднійшого чоловіка на сей уряд. Будучи колектором він зділав для свого округа много добра через скоре і точне колектоване податків. Сей факт сьвідчить сам собою про здібність п. Вільзона на сей уряд публичного представителя своїх виборців.

Його характер є незломний, а ціле його жите може послужити за примір. Тому він заслугує вповні на попертє виборців і вони повинні віддати рішучо на него свої голоси і вибрати його значною більшостию на уряд.

Касове справозд. Р. Н. С.

за місяць цьвітень 1913 р.

Відділ	запл.	Відділ	запл.
1.	$417.64	127.	160.84
2.	108.75	128.	23.23
3.	154.44	129.	56.83
4.	56.73	130.	49.18
5.	111.50	131.	30.00
6.	68.75	132.	46.67
7.	216.88	133.	99.26
8.	67.04	134.	45.75
9.	158.75	135.	110.75
10.	140.36	136.	73.97
11.	51.93	137.	18.32
12.	113.00	138.	9.69
13.	51.17	139.	38.00
14.	172.95	140.	71.27
15.	52.94	141.	70.01
16.	319.73	142.	65.76
17.	31.98	143.	69.75
18.	34.20	144.	19.53
19.	48.45	145.	31.85
20.	136.25	146.	32.37
21.	22.50	147.	91.73
22.	19.60	148.	28.23
23.	116.50	149.	57.92
24.	25.00	150.	10.71
25.	80.98	151.	36.22
26.	33.75	152.	70.75
27.	86.56	153.	58.34
28.	348.55	154.	68.35
29.	148.96	155.	112.52
30.	134.88	156.	22.50
31.	41.00	157.	105.01
32.	60.25	158.	41.33
33.	358.86	159.	42.34
34.	27.50	160.	61.90
35.	63.75	161.	55.75
36.	53.41	162.	83.35
37.	110.98	163.	16.51
38.	137.65	164.	10.00
39.	82.40	165.	89.43
40.	95.55	166.	68.75
41.	53.00	167.	52.38
42.	153.95	168.	67.93
43.	33.75	169.	51.25
44.	15.00	170.	63.90
45.	41.71	171.	17.92
46.	198.60	172.	51.25
47.	73.90	173.	30.00
48.	125.23	174.	32.50
49.	27.50	175.	55.28
51.	53.00	176.	28.96
52.	16.60	177.	31.15
53.	211.30	178.	17.09
54.	26.05	179.	101.75
55.	161.03	180.	31.25
56.	54.27	181.	7.71
57.	43.85	182.	75.67
58.	114.10	183.	31.98
59.	38.96	185.	75.95
60.	11.22	186.	55.21
61.	132.50	187.	66.57
62.	20.94	188.	108.45
63.	100.25	190.	21.88
64.	30.84	191.	63.33
65.	107.92	192.	35.05
66.	67.40	193.	38.75
67.	35.11	194.	49.88
68.	59.92	195.	23.96
69.	24.00	196.	60.00
70.	150.35	197.	81.46
71.	6.00	198.	48.23
72.	113.25	199.	55.00
73.	19.49	201.	34.76
74.	22.50	202.	21.15
75.	32.50	203.	39.28
76.	57.01	204.	42.55
77.	21.25	205.	35.73
78.	301.20	206.	50.20
79.	18.75	207.	50.21
80.	43.75	208.	54.48
81.	52.60	209.	125.00
82.	105.79	210.	19.48
83.	15.73	211.	24.48
84.	28.44	212.	47.50
85.	257.38	213.	61.90
86.	13.75	214.	31.70
87.	37.92	215.	30.82
88.	13.71	216.	56.25
89.	12.50	217.	61.31
90.	57.25	218.	55.30
91.	130.07	219.	82.70
92.	78.58	220.	41.47
93.	21.25	221.	91.21
94.	47.09	222.	141.57
95.	101.19	223.	80.53
96.	109.43	224.	40.73
97.	25.00	225.	115.44
98.	44.48	226.	31.45
99.	149.92	227.	88.75
100.	20.94	228.	33.75
101.	8.86	229.	172.25
102.	132.44	230.	67.50
103.	23.75	231.	71.28
104.	159.55	232.	25.21
105.	35.12	233.	18.34
106.	155.60	234.	67.63
107.	57.71	235.	47.71
108.	147.84	236.	9.16
109.	84.60	237.	76.52
110.	58.00	238.	26.85
111.	62.19	239.	78.92
112.	23.34	240.	25.18
113.	57.85	241.	17.19
114.	78.75	242.	28.71
115.	43.50	243.	26.01
116.	40.38	244.	21.67
117.	72.03	245.	89.90
118.	13.44	246.	28.36
119.	21.25	247.	53.87
120.	95.00	248.	115.27
121.	153.23	249.	47.92
122.	69.69	250.	164.06
123.	66.01	251.	48.11
124.	72.24	252.	41.98
125.	11.53	253.	63.18
126.	56.98	254.	32.08

Відділ	запл.	Відділ	запл.
255.	32.23	306.	21.36
256.	24.38	307.	15.67
257.	24.59	308.	24.38
258.	28.65	310.	59.00
259.	50.33	311.	16.15
260.	63.87	312.	33.19
261.	51.25	313.	32.95
262.	12.19	314.	13.75
263.	10.11	315.	14.04
264.	44.25	316.	17.31
265.	85.83	317.	44.75
266.	44.48	318.	38.21
267.	35.04	319.	22.09
268.	57.35	320.	20.73
270.	40.98	321.	13.34
271.	34.48	322.	16.96
272.	24.05	323.	33.87
273.	38.75	324.	23.72
274.	56.22	325.	50.23
275.	101.50	326.	39.04
276.	47.08	327.	40.42
277.	41.99	328.	23.13
278.	65.63	329.	42.00
279.	37.70	330.	30.77
280.	25.00	331.	35.00
281.	23.75	332.	41.16
282.	26.05	334.	11.78
283.	29.80	335.	25.00
284.	10.21	336.	20.90
285.	14.48	337.	34.17
286.	32.61	338.	53.92
287.	20.00	339.	29.90
288.	43.93	340.	24.79
289.	39.66	341.	27.90
290.	34.20	342.	29.95
291.	22.82	343.	16.25
292.	51.30	344.	28.75
293.	63.23	345.	34.35
294.	40.42	346.	20.00
295.	23.96	347.	32.64
296.	45.84	348.	27.43
297.	25.73	349.	19.70
298.	38.75	350.	26.05
299.	35.00	351.	17.19
300.	82.59	352.	13.83
301.	56.50	„Свобода капітал і процент	98.88
302.	21.25		
303.	23.95		
304.	58.75	Звернено чек № 1811 до каси	1000.00
305.	21.98		

Прихід за місяць цьвітень виносить 21.666.33

РОЗХІД.

Посмертне по бл. п.:

Загора Варнаві, Плимавт, Па.	600.00
Кутний Івані, Шікаґо, Ілл.	500.00
Дери Йосифі, Гомстед, Па.	1000.00
Душенко Анні, Тейлор, Па.	1000.00
Попович Теодорі, Кумбола, Па.	500.00
Сисак Онуфрію, Кріксайд, Па.	1000.00
Отрок Івані, Тейлор, Па.	110.00
Жезнич Івані, Сімпсон, Па.	1000.00
Ціхонь Ільку, Сімпсон, Па.	750.00
Старинщак Василю, Шамокін, Па.	900.00
Гудак Николаю, Шамокін, Па.	1000.00
Ваковськім Андрію, Скрентон, Па.	1000.00
Япчаник Івані, Бофало, Н. Й.	900.00

Запомога по бл. п.:

Ріжко Марії, Джерзи Сіти, Н. Дж.	400.00
Малярчук Марії, Нортгемптон, Па.	400.00
Макара Парасці, Бівер Медов, Па.	400.00
Майор Ксені, Лейтроб, Па.	400.00
Гук Гані, Ґлен Кемпбел, Па.	400.00

Запомога для:

Дудри Петра, Донора, Па.	900.00
Низінкевич Петра, Скрентон, Па.	100.00
Ющак Анни, Джерзи Сіти, Н. Дж.	100.00
Сеньчук Костя, Водервліт, Н. Й.	30.00

Сир. часть по бл. п.:

Ковальськім Петрі, Клівленд, О.	500.00
Смолинець Григорію, Бреслав, Па.	800.00
Манда Івані, Тейлор, Па.	300.00
Шінянськім Ґуставі, Гомстед, Па.	500.00
Павелчак Луці, Джерзи Сіти, Н. Дж.	500.00
Масляр Михайлі, Олифант, Па.	46.35
Войтила Михайлі, Травґер, Па.	84.28
Позички на проперти на перший морґіч	10.500.00
Джеймс Бовен, контрактор, за прибудоване двох фльорів під пресу-машину	2.466.66
Дуплекс Прінтінґ Прес Ко., II. рата за машину прес	500.00
„Свобода" за орґан	1717.30
Платня Головного Уряду	270.00
Адміністрація Р. Н. С.	386.56
Розхід за місяць цьвітень	31.961.15

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Прихід за місяць цьвітень	21.666.33
Готівка з кінцем марця остала	111.504.58
Весь прихід разом єсть	133.170.91
Розхід за місяць цьвітень	31.961.15
Готівка з кінцем цьвітня єсть	101.209.76

З тої суми:

Фонд сирітський виносить	33.909.22
„ резервовий	41.372.59
„ бідних	9.187.40
„ шкільний	9.931.63
„ розпорядимий	6.808.92
Разом	101.209.76
На позичках на перших морґічах	19.000.00
Весь маєток Р. Н. С. з кінцем цьвітня виносить	120.209.76

Дм. Капітула, предс.,
А. Шаршонь, кас., С. Ядловський, фін. секр.

Справоздане Р. М. Союза

за місяць цьвітень 1913 р.

Відділ	запл.
1.	14.65
2.	2.75
3.	8.87
5.	3.95
6.	12.96
7.	6.25
8.	8.00
9.	3.85
10.	2.00
11.	2.00
12.	6.20
14.	40
15.	1.90
16.	6.10
19.	75
20.	2.00
22.	18.25
23.	11.95
24.	5.45
26.	19.15
27.	2.60
28.	3.45
29.	3.20
30.	20.90
31.	1.40
32.	3.75
33.	5.80
35.	1.40
36.	5.63
37.	3.30
38.	3.73
39.	8.45
40.	5.85
41.	1.60
42.	2.55
43.	1.35
44.	3.95
45.	6.05
46.	3.35
48.	40
49.	4.05
50.	12.40
51.	60
52.	2.20
53.	25
55.	3.80
57.	5.75
58.	4.40
59.	1.00
60.	4.32
61.	4.70
62.	50
63.	3.15
64.	3.70
66.	5.05
67.	9.70
69.	1.50
70.	4.00
71.	80
72.	1.75
73.	25
74.	85
75.	6.70
76.	29.65
77.	2.53
78.	3.50
80.	1.40
81.	3.10
82.	60
83.	5.40
84.	2.20
85.	2.95
86.	1.20
87.	2.70
88.	2.25
89.	2.25
90.	7.00
91.	2.45
92.	5.90
93.	1.25
94.	5.10
96.	4.14
97.	1.40
98.	60
99.	3.60
100.	1.10
101.	6.20
102.	90
103.	3.40
104.	8.35
106.	25
107.	1.60
108.	1.80
109.	2.70
110.	2.93
111.	3.25
112.	10.85
114.	1.15
115.	3.60
116.	1.65
117.	1.05
118.	2.05
119.	55
121.	1.45
122.	60
123.	6.53
124.	90
125.	2.75
126.	3.80
127.	4.10
129.	2.45
130.	1.80
131.	3.15
132.	1.50
134.	2.50
136.	1.30
137.	60
138.	1.80
139.	85
140.	2.97
141.	1.10
142.	50
144.	1.00
145.	3.10
147.	1.05
148.	1.10
149.	2.16
150.	3.80
151.	2.20
153.	1.80
155.	5.00
156.	2.20
157.	2.60
158.	2.50
159.	3.00
160.	4.00
161.	2.00
162.	4.95
163.	2.25
164.	3.80
165.	4.10
166.	8.35
167.	3.25
168.	2.60
169.	75
170.	2.50
171.	8.25

Прихід за місяць цьвітень єсть 571.07

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Готівка з кінцем марця остала	19.946.94
Весь прихід разом єсть	20.518.01
Розхід за місяць цьвітень (платня уряду)	20.00
Готівка з кінцем цьвітня остає	20.498.01

Дм. Капітула, предс.,
А. Шаршонь, кас., С. Ядловський, фін. секр.

ПОЗІР КЕНОНСБУРҐ І ОКОЛИЦЯ!

Подаємо до відомости, що дня 30-го мая 1913 р. о годині 10-ій рано на Декорейшен Дей відбудесь

БЛАГОСЛОВЕНЄ ЦЕРКВИ СЬВ. АРХ. МИХАЇЛА.

Сею дорогою запрашаємо всі Братства і Товариства так місцеві як рівнож з околиці: Карнеґі, Пітсбурґ, щоб взяли участь в нашім торжестві.

За комітет парохіяльний: о. Константин Ленканич, Михайло Віняр, Іван Загорчак, Іван Матюх, Іван Шепеляк.

Вічна боротьба.

По сьвітлих побідах Богдана Хмельницького над Поляками прийшов час на переговори. Польща вислала до Хмельницького своїх послів, щоби вони намовили його піддати ся знова під польське ярмо. Гетьман відкинув польські пропозиції. Літопись оповідає, що Хмельницький оповів польським послам таку казку:

„Сідайте та слухайте, панове! Ви принесли нам прегарні пропозиції від короля, але чи можливо їх приняти, чи не можливо? Вислухайте отсю побрехеньку! Давно, кажуть, жив у нас селянин, дуже маючий: усї сусїди завидували йому. У того селянина був домашнїй вуж, що нікого не кусав; господарі усе клали йому молоко в діру і він часто лазив між родиною. Одного разу стало ся ось таке: дали хлопцеви молока; прилїз і вуж і почав хлептати молоко з горнятка; за те хлопець ударив його ложкою по голові і вуж укусив хлопця. На жалібний крик прибіг батько й дізнавши ся, що вуж укусив сина, кинув ся вбивати звірюку; вуж успів сховати голову в діру, а хвоста не успів; господар відтяв йому хвіст. Хлопець умер від укушеня, а вуж лишив ся калїкою й від тоді бояв ся вилазити з діри. Незабаром після того богацтво того чоловіка почало значно вменшати ся, нарешті він став дуже бідний і бажаючи дізнати ся про причину побіг до знахорів і каже їм: „Скажіть, прошу вас, що се значить, що минулими роками я менше дбав про господарство, а всего у мене було богато; ні в кого не було так богато і таких прегарних волів, як у мене; ні в кого не давали корови стільки молока; ні в кого вівці не давали такої лішної вовни; ні в кого кобили не родили таких гарних лошат; ніде поля не давали таких богатих жнив; у нічиїх садах не бренїло тілько пчіл; стада мої не терпіли від слабостий; я сам не знав ніяких неприємностий; в домі моїм бували гості: ні в кого з сусїдів не було так великої родини; бідний не відходив від мене з порожними руками; ні в чому не було недостатку; всякого добра було у мене доволї. Та ось за кілька років розлїзло ся все, що я зібрав за ціле житє, і між сусїдами нема біднїйшого від мене: і хоч я паду від праці для піддержаня житя, а про те нїщо не йде менї на користь, але що день то гірше й гірше. Скажіть, коли знаєте, причину мойого нещастя і чи не можна помогти йому?”

Йому відповіли: „Поки ти давнїйшими роками гарно обходив ся зі своїм домашним вужем, він брав на себе всї нещастя, що грозили тобі, а тебе лишав вільним від них; тепер же, коли між вами настала ворожня, всї біди впали на тебе. Коли ти хочеш давнїйшого щастя, то погоди ся з вужем”. Жінка понесла йому молока, але вуж наїв ся молока тай знову сховав ся в нору. Якийсь час доглядав сего господар, далї почав кликати вужа, бажаючи заключити давнїйшу дружбу. Тодї відповів йому вуж: „Даремно ти заходиш ся, аби була між нами така дружба як давнїйше, бо скоро я погляну на свій хвіст, що я втратив за твойого сина, зараз вертає ся до мене пересердє; з другого боку й ти, скоро лиш згадаєш, що ти втратив сина, зараз закипить у тобі обурене, так що ти готов розторощити менї голову. Через те досить буде дружби межи нами, коли ти жити меш у своїм домі, як тобі любо, а я у своїй норі, і будемо помагати один одному”. Те саме, пане после, стало ся й між Поляками й Українцями. Був час, коли в сїм величезнім будинку Річи Посполитої ми разом були щасливі, радували ся нашими спільними успіхами; козаки відвертали від королївства грізні небезпеки і самі на себе брали удари варварів. Мешканцї Польщі, зберігаючи козаків у волї, не сердили ся за те, коли вони сербали з молока, що находили в закутках, куди не доходили ті, що звуть себе синами давньої батьківщини. Тодї королївство польське процвитало і сіяло щастєм в очах усїх народів; усї народи йому завидували; ніхто не брав здобичі від королївства польського, а куди лише польські війська йшли в купі з козацькими силами, скрізь тріюмфували, скрізь висьпівували побідні пісні. Але потому ті, що звуть себе дітьми королївства, стали нарушувати волю Українців і бити їх по голові, а Українцї, коли їх заболїло, стали кусати; тодї стало ся, що й Українців більша часть відтята і синів королївства чимало пропало. Від тодї, скоро лише ті народи згадають біди, заподіяні один одному, зараз повстає пересердє, і хоч почнуть вони годити ся, то через найменшу причину справа не ладить ся.

„Наймудрійший з смертних не може зробити того, аби між нами настав певний і довгий мир, як лише так: нехай королївство польське зрече ся всего, що належало до князївств землї руської, нехай відступить козакам до керованя всю Русь до Володимира, і Львів, і Ярослав і Перемишль, з умовою, аби ми, сидячи в своїй Руси, як у норах, відвертали ворогів від польського королївства. Але я знаю: якби в цїлім королївстві лишило ся всего сто панів, то й тодї вони не пристали би на се. А козаки поки мати муть зброю, теж не відступлять від сих умов”.

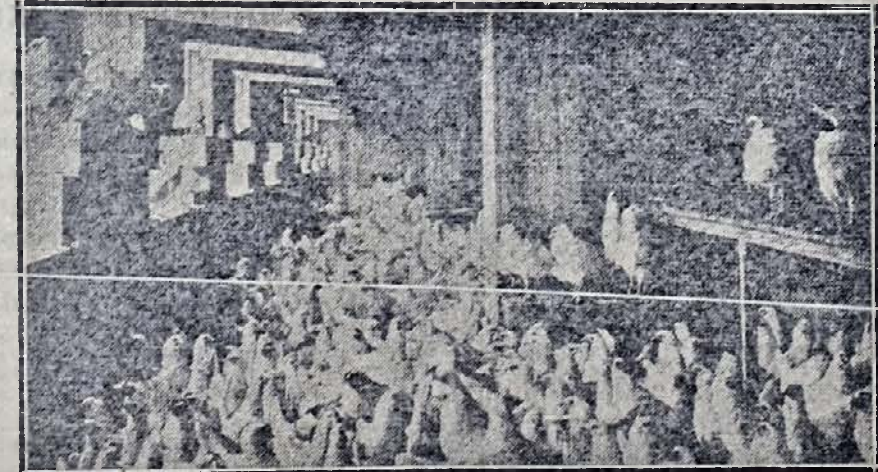

Фарма з курми, що доставляє яйці на торги до великих міст.

Приймається передплата на 1913 рік.
(рік видання пятий).

УКРАЇНСЬКА ХАТА

літературно-критичний, громадський український місячник.

Завданнєм журнала „Укр. Хата" є — по можливости повне освітлюваннє процесу ідейного, духового життя України, беручи його під розвагу національности. Література, як головний виразник його, розкриваючи се життє в його основі, займає перше і найповажніше місце на сторінках журнала. „Укр. Хата" обслуговуючи інтереси української інтелігенції, буде відкликатися на всі важливіші громадські події українського і світового життя, а також на розвій мистецтва в ріжних його проявах.

Журнал „Українська Хата" буде мати відділи: а) художньо-літературний (поезії, нариси, малюнки, оповідання, новели, повісти, романи, драми і т. и. оригінальні і перекладні); б) критичний (критичні статті, літературні огляди, характеристики письменників); в) науковий (теорія, історія і філософія літератури, псіхологія творчости та ин.); 2) публіцистичний (статті в котрих обговоюватимуться ріжні події українського і світового життя); д) мистецький (статті про музику, театр, малярство, архитектуру та инше); е) широко поставлена бібліографія; ж) журнал журналів (з маси друкованого в українській пресі буде вибиратись все, що найбільше цікавого для інтелігентного читача, таким чином наш журнал поставить його в курсі біжучих літературних і громадських справ) і з) літературна хроніка (де занотовуються всі новини українських видань).

Журнал виходить в кінці кожного місяця чепурними, розміром не менше 64 сторінок набору, міцно зброшюрованими книжками в стильовій обгортці.

Працюють в журналі кращі сили.

Передплата річна на „Українську Хату" 4 руб. за кордон, для Галичини 12 корон, для Злучених Держав і Канади 2 доляри 50 центів, окрема книжка 35 коп. (з перес. 40 коп.).

Хто пришле цілорічну передплату **до 15-го жовтня 1913 р.** той одержить безплатний додаток великий ювилейний портрет Івана Франка.

Комплекти „Української Хати" за минулі роки (1910, 1911, 1912) продаються по 4 карб. (2 доляри) кожний з пересилкою.

Адреса контори і редакції журнала: КИЇВ, ДІЛОВА, 4.

Передплата в Америці приймається в редакції „Свободи" 83 Ґренд Стр., Джерзи Сіти, Н. Дж. для „Української Хати".

Редактор-видавець **Павло Богацький.**

ВАЖНЕ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ КРУЖКІВ.

Принимаю замовленя на народні, українські і иншого рода костюми та потрібні прибори характеризаторські як перуки, волося, шмінки і т. и. по дуже приступних цінах. Хто хотів би випозичити сї потрібні річи до театральних представлень зволять прислати замовленє що найменше на 8 днів перед представленем на слїдуючу адресу: **MRS. E. UHORCHAK, 66 Sussex Str., Jersey City, N. J.**

Повідомленє.

Повідомляю всї братства, товариства і т. д., що я виробляю всї братські річи; як: відзнаки ріжних форм і величин, паси, капелюхи, шапки, униформи, американські фани, народні і братські прапори, печатки, церковні хоругви і т. д. — На жаданє посилаю ілюстрації. — Уділяю безплатно всякі інформації і поради. — Єсли кому небудь з наших людий потрібно що купити, а не знає як і де, нехай удасть ся до мене, а я охотно услужу. — Єсьм довголїтним членом Р. Н. Союза. — Хто хоче купити руську або яку небудь книжку, нехай удасть ся до мене. — Котре братство замовить від мене американську фану, то не пожалує. — За всї замовленя ґварантую. Адреса:

STEPHEN KALAKUKA,
1009 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Позір, Русини!

Ст. Цембрівський

руський музикант принимає замовленя на всякі забави, весїля, балї, представленя, концерти і т. д. — Адреса: **435 E. 9 St., 1 floor** yard house **NEW YORK.**

Вже вийшла з друку давно пожадана книжка:

КАРОЛЯ, чудова повість з житя сироти, 160 сторін — 40 цт.

НОВІ ПІСНЇ З СТАРИМ КІНЦЕМ, пересьпіви Щипавки і Драпавки — 25 цт.
ІСТОРІЯ ПРО СИРОТУ ІВАСЯ — 15 цт.
НА БІЛИХ СКАЛАХ — 60 цт.
ІСТОРІЯ КОЗАЧЧИНИ з образками і мапою України — 80 цт.
ОБРАЗКИ З РОЗВИТКУ РУСИНІВ, популярна книжка для кождого, з образками — 75 цт.
НАЧЕРК ІСТОРІЇ УКР. ЛІТЕРАТУРИ І. і II. часть — $1.50
ЖИВИЙ ТРУП — 15 цт.
СКОШЕНИЙ ЦЬВІТ, гарне оповіданє — 45 цт.

Катальоґ книжок, інструментів і стереоскопів даром.

RUSKA KNYHARNIA
850 Main St., Winnipeg, Canada.

Руський будівничий

РОДИМЦЇ! Чи Ви знаєте, що на руській колонїї в Millville, N. J. маєте свого власного будівничого? Я побудував вже кілька домів за дуже низьку ціну. Будую гавзи від $200.00 і вище. Родимці! Єсли спроваджуєте ся до West Millville а маєте замір побудувати ся, то не шукайте чужих а удавайте ся лишень до свого.

Onufrey Hnatiuk,
33 Sparp Str., Millville, N. J.

Телефон: Murry Hill 1904.

Школа шоферів
L. FRIEDMAN
342 E. 41th St., New York, N. Y.

виучує ґрунтовно в протягу найкоротшого часу шоферства (кермованя самоходами)
Оплата за цілу науку $10
По скінченю курсу всякі улекшеня в цїли безпроволочного одержаня посади.

Dr. WARD'A
знаменита лїкарська опіка
$50 Лїчить аж до 1-го червня за **12.50**
СЛАБОСТИ МУЩИН

Чи Ви терпите на яку слабість мужеську? Чи Ви чуєтесь старим перед часом, умученим? Ми лїчимо слабости скірні і кровні, ревматичні болї в костях і ставах, червені виписки, болї горла, викиди на язику, губах, як також лїчимо корости, які спричинюють випаланє волося. Лїчимо всякі скірні викиди, долегливости нирок, міхура, як і других сполучених з тим слабостий, ослабленє крижей, нервового розстрою, утрату животносви, ослабленє памяти і висиленє.

Не чекайте аж Вас природа переможе і ослабить Ваші важні части орґанїзму і нервів. Тисячі людий зломало своє житє через легковаженє, непослух і опущенє ся.

"914" уліпшене "606" $10 за приміненє

ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.
Єсли не можете прийти, пишіть.
Години: від 9 р. до 8 веч.; неділя: від 10 р. до 2 поп.

Dr. Ward
417 Sixth Ave., New York
(між 25 а 26 ул.)

Хочете їсти? і то їсти страви якими любувалисьте ся в старім краю; хочете перечитати старокраєве „Дїло" і америк. „Свободу" — словом, єсли хочете перебути весело та безжурно хвилю, то зайдіть до

Григ. Кокошки
327 E. 14 St., New York.

Є се одиноке в Ню Йорку місце, де можете стрінутись з многими нашими передовими людьми. 16-

---

Im. з 17 камінями желїзничий годинник

для мущин і жінок накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґваранцією на 20 лїт, подвійні куверти красно вирізані. Ходить безусловно точно на спеціально зроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і ґварантує ся на 20 лїт. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за посліплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, з тим привілейом, що кождий може його оглянути, і єсли єму не подобає ся — то тодї не потребує платити анї одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволочений ланьцушок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.
1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

Проч з бритвами!

Наш порошок усуває сейчас волосє з твари, бороди і де би не було, без жадного болю, не лишаючи жадних слїдів по собі. Висилаємо пачку того порошку за 1 доляр, пробні дози за 50 центів. Пришлїть 1 доляр через моней ордер або в реджістрованім листї або почтовими марками, а ми сейчас вишлемо порошок з поясненем, як його уживати.

19—22

Адреса:
Dr. BELLIN'S CO.,
55 DELANCY ST., NEW YORK.
Потреба аґентів.

Око, котре все бачить!

Сей малий інструмент положіть на своє око і Ви можете, так сказавши, всьо бачити: через камінь, желїзо, дерево, сукно і т. п. і то поза собою, не обертаючись. Всї люди задивують ся, як то Ви можете всьо бачити, не оглядаючись. — Посилаємо кождому лиш за 37 центів.

B. AUTURI
200 E. 23 STREET, NEW YORK

Одинокий руський адвокат на цїлу Америку

Доктор прав
ЮЛЇЯН ЧУПКА

полагоджує всї справи американські. Понеже др. Ю. Чупка був адвокатом в Галичинї, длятого полагодить Вам найлїпше всї справи процесові, спадкові і військові в Галичинї, спорядить повновласти, контракти і всї правні документи і перепровадить інтабуляції. Адреса:

Dr. JULIAN CZUPKA,
P.O. 372. 3 N. Main St., Wilkes Barre, Pa.
LUZERNE Co.

ПЕТРО ЯРЕМА
руський погребник
випозичає керичі на весїля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

Лічіть свої зуби у
Д-ра БЕРНГАРДА КІРШЕНБАУМА
Дентиста,
знаного звиж 10 літ.
29 1st St., cor. 2nd Avenue,
NEW YORK, N. Y. 18—
Говорить по руськи.

Русини Пітсбурґа!

Чи Ви знаєте
що гроші, то сила?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розї вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші **церковні, братські, сирітські** і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ, на найлїпші лїнії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank
cor. 14th & Carson Sts.,
South Side Pittsburgh, Pa.

И. Е. Рот, през, А. П. Міллєр, кас.
Ол. Бучак, уряди. банк.

Російсько-Американська Лїнія

Найдогіднїйша корабельна лїнія поміж Росією і Америкою, удержуюча найбільші, найгарнїйші і найскорші російські почтові нові двошрубові кораблї, як:

»РОСІЯ« 16.000 тон, »КУРСК« 13.500 тон, »ЦАР« 13.000 тон.

До Ротердаму 9 днів, До Лїбави 11 днів (без пересїдання)

$31.00 — III кляса — $33.00
$45.00 — II кляса — $50.00
$65.00 — I кляса — $75.00

ВІДЇЗД КОЖДОЇ ДРУГОЇ СУБОТИ.

Звертайтесь по інформації до наших аґентів або до ґенерального заступника:

A. E. JOHNSON & CO.
27 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

Важне для молодих дївчат і хлопцїв!

Стала робота в фабриці полотна „Monument Mills" в Housatonic, Mass.

Початкова платня від 6 до 7 долярів тижнево, пізнїйше чимраз більша.

Голоситись просто до фабрики, а о близші інформації на адресу

30 E. 7th St., New York, N. Y.

ЖІНКИ! Одинока руська школа, де можна вивчитись акушерії. По скінченю науки видаємо державний диплом, важний на цїлу Америку. Провадимо шпиталь, в котрім лічимо всякі хороби, а переважно недуги жен, не маючих дїтий.

Адреса: **International College of Midwifery and Hospital**
213-215 Pittston Ave., Scranton, Pa. Dr. KULCZYCKI.
Phones: Old 4974. New 1553. 15—24

Слухайте панове! Не дайте себе визискувати! Чи знаєте про те, що шифкарти подешевїли? Хто їде до краю, сей нехай не платить більше як 25 дол. за шифкарту! Тілько належить ся! Тілько ми беремо! Експресові пароходи! Пишіть тілько до нас! Довідаєте ся правду!!!

25 ДОЛЯРІВ ШИФКАРТА ДО КРАЮ

Осібні каюти! Домовий харч! Даємо нічліг! Відставляємо пакунки! Виробляємо вільний переїзд через границю! Шукаємо за костумерами аби їх вдоволити а не визискувати! Переконайте ся! Шлїть завдатку 3.00 дол. до повисшої цїни або пишіть по інформації.

$25 дол. ШИФКАРТА З КРАЮ ДО АМЕРИКИ $25 дол.
AMERICA EUROPE CO., 109 Greenwich St., New York.

19—22 Число телефону 4548 Rector.

А хто хоче тілько за 5 долярів поїхати до краю на найлїпших шифах, нехай напише на адресу: AMERICA EUROPE CO, 109 Greenwich Str., New York.

ПРОЧ ЗІ СМУТКОМ!

Веселу забаву буде мати той, хто спровадить собі наш красний ГРАМОФОН. Даємо на виплату по 10 цнт. денно.

Єсли зобовяжете ся платити 10 ц. денно, то пішлемо Вам на кредит дуже гарний **ҐРАМОФОН ПЛИТОВИЙ** враз з 16 рекордами (32 кусники) всїляких пісень, вальців, польок, мазурів, маршів і т. д. які собі самі виберете. Доброту наших ґрамофонів ґарантуємо кождому на письмі. **МАЄМО НОВІ СПЕЦІЯЛЬНІ РЕКОРДИ РУСЬКІ,** як також **КОЛЯДИ І МУЗИКИ НА РІЗДВО:** Пишіть сейчас по катальоґи і інформації, залучаючи марки на пересилку до.

LIBERTY COMMERCIAL CO., 343 E. 9 St., New York, N. Y.

ПОДЯКА ДЛЯ LIBERTY COMMERCIAL CO.

Поважані Панове!

Ґрамофон враз з рекордами я отримав і дуже менї подобає ся. Жичу Вам з цїлого серця, абисьте як найбільше тих ґрамофонів продали, бо то суть найлїпші і найгарнїйші, які я видів. Щиро жичливий костумер

J. KWOLEK, 99-S St., Pittsburgh, Pa.

Випікає досконало ХЛЇБ

Пече легко і знаменито, при повільнім а сталім огни, а притім не огріває надмірно Вашої кухнї.

New Perfection
Oil Cook-stove
Не киптить Не чадить

Випікає, смажить і варить все.

The New Perfection нафтовий пец є чистїйший як опалюваний углем або деревом. Дешевший як ґазовий. Варить всьо так добре як і кождий инший. Опалюєсь його нафтою і дає він найчистїйшу і найвигіднїйшу полумінь.

Не треба носити анї вугля анї попелу.

Не киптить. Не димить.
Не робить пороху.

Сей новий на 4 палениска Perfection пец варить повний обід від разу при менших видатках, без клопоту і невигоди. Автоматичний прилад вказує скілько нафти находить ся в резервоарі.

Менші пеци з 1, 2 або 3 палениcками.

Жадайте від свого доставця, щоб Вам показав патентований пец т. зв. New Perfection зі всїми додатками, або пишіть по обширнїйші поясненя до

STANDARD OIL COMPANY
(New Jersey)
Paterson — Jersey City — NEWARK — Trenton — Camden

Укр. Тов. „Запорожська Січ" в Ню Йорку
устроює
дня 7-го червня (June) 1913 р.

Представлене і Баль

В ARLINGTON HALL
19-23 E. 8th St.,
(між 2-гою а 3-тою евню в Ню Йорку)

Відограєть ся пораз перший в Америці

драма в 5-тьох діях зі сьпівами і танцями
А. Л. Суходольського.

ОСОБИ:

Кузьма Гордієнко, богатий мужик	І. Павловський
Кулина, його жена	К. Соколовська
Настуся їх дочка	Й. Бівальд-Лонтка
Андрій Безродний, робітник	Ю. Рокицький
Семен Карий, старший над робітниками	В. Лазута
Горпина Ковальчукова, кохана Семена Карого	Г. Шнайберґ
Малашка, дівчина	М. Шнайберґ
Ізраїль Халамайзер, арендар	В. Сьомкайло
Грицько, його робітник	І. Рокицький
Слідчий судія	К. Камінський
Соцький	П. Васильків
Старшина	А. Кавка
Вивдя, робітниця у Гордієнка	М. Рокицька
Унтер-офіцир	М. Сокольський
Федор, парубок	А. Невідомський

Селяне, парубки, дівчата, арештанти.

Діриґент: **О. Стеткевич.** Характеризує: **Ю. Павчак.**
Режісер: **В. Білинський.** Музика: **п. Смолинського.**

Початок точно о годині 7.30 веч.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ НАСТУПИТЬ БАЛЬ.

Ціни місць: I-рядні $1.00, II-рядні 75 цт., III-ряд. і бальков 50 цт., IV-ряд. 35 цт. Вступ на салю 25 ц.

Білєти можна дістати скорше у А. Ґроховського 111-115 E. 7th St, а в день представленя при касі в Arlington Hall о год. 6-ій вечером.

Товариство „Запорожська Січ" в Ню Йорку, знане зі своїх представлень, дає знов нагоду своїм приятелям, знакомим та любителям штуки почути нову народну штуку. Позаяк штука ся довга, а після постанов нюйорського стейту можна виступати в костюмах лише до 12-ої години в ночи, проте представлене зачне ся точно о годині пів до осмої. Комітет просить П. Т. Публику явитись точно на означений час, підчас представленя заховуватись спокійно і **не курити.**

ПРЕЗЕНТА:
Фонограф, мужеську або дамську годинку кишенкову прекрасно різблену і добре золочену, гармонія або машина до писаня.
Залучіть 2-цент. марку на інформацію.
ENGLISH ASIATIC TOBACCO CO.,
Dep. A26, **115 E. 7 St., New York, N. Y.**

Можете уживати правдивий Pain Expeller також з з добрим успіхом пючи його. Возьміть 4 краплї до склянки наповненої водою. Бутельки по 25 і 50 центів так в кождій аптиці як і впрост від

F. Ad. Richter & Co.,
74-80 Washington Street,
New York, N. Y.

ДРУКАРНЯ
Свободи
виконує всякі
ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ
ГАРНО І ПО НИЗЬКИХ ЦІНАХ.

Йосиф Драґан і Й. Орловський
одинокі руські погребники в Jersey City.
Випожичають кочії на весіля, хрестини і всякі другі забави.
УСЛУГА СКОРА В КОЖДІЙ ПОРІ.
Обовязком кождого Русина є удаватись в разї потреби до свого нового руського бізнесу, памятаючи на клич: „Свій до свого!"
123 Sussex St., Jersey City.
Telephone 423-J.

Спеціяльно на сей місяць

Много живучих поза Ню Йорком не може відвидіти нашого складу.

Сим даємо можність купити за $28.00 ґрамофон з 40 піснями, який давнїйше коштував $55.00.

Виплата по $2.00 місячно. Жадайте катальоґу. Наша адреса:

Greater New York Phonograph Co.
308-310 Grand St., New York, N. Y.
Продаємо також: всілякі роди музичних інструментів. Жадайте катальоґ.

Дня 30-го мая с. р.
відбуде ся
в церкві сьв. Йосафата в Рочестер, Н. Й.
335 Remington St.
Торжественне посьвячене дзвона
при участи численних братств церковних і Веч. Духовеньства,
на котре всїх Христіян сусїдів запрашає
КОМІТЕТ.

Позір! Родимці! Позір!
Заходом Товариства „Богородчани"
в Ню Йорку
відбудесь в суботу 24 мая 1913 р.

Великий Баль

в LIBERTY HALL,
255-63 E. Houston St., New York.
Початок о 7 год. веч. Вступ 25 цн.

В. П. Родимці! Не жалуйте труду і троха часу, а певно що будете вдоволені.

До численної участи запрашає ся всїх Вп. Родимців з Ню Йорку і околиці.

На бали буде ся принимати до Товариства нових членів без вступного а до Р. Н. Союза після статута.

Комітет.

РОДИМЦІ! ЧИТАЙТЕ!

Плити патефонові з найкрасшими руськими піснями 24 цм. по 2.50 К., 29 цм. по 4.50 К., 35 цм. по 6 К. Плити ґрамофонові по 2.50 К., 4 К, 6 К і 9 К, за штуку. При більшім замовленю значний опуст.

Прибори січові як: ленти червоні і синьожовті, медалї з портретом Шевченка, козацькі смушкові шапки з червоними або синими мішками по 4 К; вироби різьбарські а іменно: каламарі, ножі до розтинаня книжок, рамці, зеркала, перстені мосяжні пацьорковані, топірці різьблені пацьорковані від 5 К., бібулярі і т. п.

Дуже гарні українські фартушки від 3 К до 12 К, вишивані краватки по 4 К, жіночі торбинки ручні по 2 К за штуку і взагалї всьо, що входить в обсяг домашного промислу доставляє: **ОЛЕКСА ПУШКАР В КОЛОМИЇ (ГАЛИЧИНА, АВСТРІЯ).**

Telephone Orchard 7430
M. LYSIAK
NATIONAL EMPLOYMENT AGENCY
44 E. 7th St. bet. 2nd and 3rd Aves., **NEW YORK.**

1) Народне бюро праці для дівчат і мущин в Ню Йорку і на контри.
2) Бюро інформаційне для справ судових і військових старокраєвих.
3) Продажа лотів, домів і фарм по найдогіднїйших сплатах.
4) Русько-народна Книгарня.

На жадане висилаю катальоґи книжок.

M. LYSIAK
NATIONAL EMPLOYMENT AGENCY
44 E. 7th St. bet. 2nd and 3rd Aves., **NEW YORK.**

Лише 30 центів з пересилкою!

Більшого розміру альбом заграничної роботи артистичних фотоґрафій і картин, котрий містить около **900 фотоґрафічних знимок,** знаменитих композиторів, руських і чужих поетів і літератів, національних героїв, соціялїстів, пануючих, президентів, славних оперових сьпіваків і сьпівачок, знаменитих преміованих красавиць цілого сьвіта, гарних женських головок і богато инших дуже інтересних та прекрасних видів і фотоґрафій.

Я висилаю сей прекрасний артистичний альбом тілько за 30 центів.

Гроші посилайте почтовим моней-ордером або в листі **однацентовими** марками. **Канадийських марок не** 21— **присилайте.**

Спішіть ся, поки альбом сей ще не розпроданий!

S. MAJDANSKY
328 6th St., Dept. M. **New York.**

РОДИМЦІ! ЧИТАЙТЕ І ДРУГИМ СКАЖІТЬ!

Руський музикант.
ДОСТАРЧАЄ МУЗИКИ НА БАЛЇ, ПРЕДСТАВЛЕНЯ, КОНЦЕРТИ, ПІКНІКИ І ВЕСІЛЯ.
Dmytro Melnyk,
336 E. 9th Str. Room 14. **NEW YORK, N. Y.**

Wisconsin Land Co.

отворила 35 тисяч акрів землї до продажи

Продаємо від 10 до 20 долярів за акер, 40 акрів і більше. Лише четверта часть належитости готівкою, решта на виплат, 6 процент. — Хто хоче мати свою хату, фарму і жити в найздоровійшім стейтї, най купить у нас землю. — З роботи, яку даємо кождому купуючому у нас, можна виплатити куплену землю. 26

Прибудьте самі або пишіть на адресу:

GEO. SHULTZ,
1255 W. HURON STREET, CHICAGO, ILL.

$10.00 сьміху лиш за 18 ц.

„Ventrilok", подвійне горло; дає ся під язик і запомочею сего можете видавати зі себе ріжнородні голоси звірят і сьпів всїх птиць, а також можете наслїдувати голос кождого зі своїх знакомих чи то мущин чи женщин. Посилаємо кождому лиш за 18 центів, а 2 штуки за 30 центів.

A. SOKOLIĆ,
526 W. 182 St., New York.

500 долярів нагороди.

Дамо кождому, хто вам докаже, що при уживаню мого ново-винайденого средства т. зв. „ANTIGER-MINE" не виросте буйне волосє, борода або вуси.

Наколи Вам до сеї пори нїчого не помогло, то не відкладайте а попробуйте ще мого нового, чудового средства.

Цїна сего средства тілько **2** долярн. За успіх ґарантуємо. Письма і гроші поплайте до:

UNION MEDICINE CO.
531 Tremont Ave., New York, N. Y.

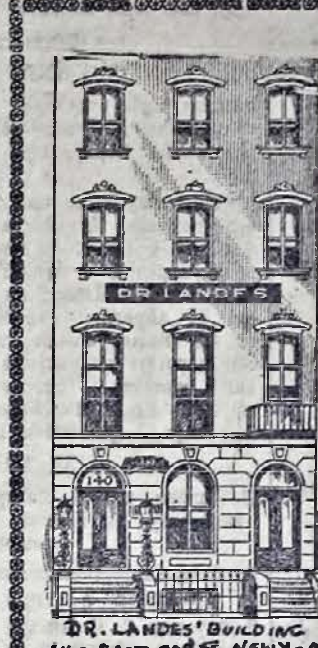

ХОРІ ЛЮДИ!
Чи стратили Ви терпіне, яке мали з причини Вашої недуги?

День за днем, тиждень за тижнем, місяць за місяцем, рік за роком, занимаюсь лїченем хорих людий. Представте собі, скілько хорих я уже вилїчив а кільком хорим я украсив житє. Коли Вам житє надоїло через пробоване так званих лїків і відчуваєте, що з Вами все гірше, в такім разї сейчас зверніть ся до старого опитного специялїста, яким є

Dr. LEONARD LANDES,
140 E. 22nd St., New York, N. Y.

Він дасть Вам даром пораду, що Вам робити, щоби спасти житє і обяснить Вам недугу. Лїчу уже 20 лїт з найлїпшим результатом всї недуги як безсиле, затроєнє крови, гемороїди, біль жолудка, серця, легких, печінки, почок і т п. Для недуг полових і нервових маю більші знані електричні апарати і Х-лучі, за помочию котрих переглядаємо Ваші внутрішні орґани. Не кождий доктор має ті апарати, длятого що суть дорогі. Хемічне розслїджуванє мочи. Не відкладайте до завтра, а сейчас приходіть до звісного лїкаря:

Dr. L. Landes,
140 East 22nd St., New York, N. Y.,
betw. 3rd & Lexington Ave.

Приймаєть ся хорих в годинах: від 10-ої рано до 8-ої вечер, а в неділї від 10-ої рано до 4-ої попол. — Поради даром.

Робітня риз церковних і склад инших церковних річий.

Подаю до відома Всеч. Отців і Хв. Комітетів церковних, що я перенесла свою **РОБІТНЮ** до **NEW YORKU,** а заразом заосмотрила її у всякі церковні річи.

Маю на складї чудесні Евангелія, Служебники, Ізборники, Часослови, малі Требники і др. — Чаші, Пушки, Хрести, Лямпи вічні, Хрести процесійні і т. д.

Ризи виробляю від $20.00 почавши.

Стихарі, Ілітони, Ручнички, Обруси, Хоругви першої кляси, Образи прекрасно ручно мальовані, Фани братські. — Гафтую ручно образи і золоті букви.—Відзнаки для Братств.

Маю також сьвітло церковне з фабрики в Сиракюз і продаю його по цїнї фабричній.

Молитвослови, як: Гостинець, Осанна, Господу помолим ся.

Що до виконаня роботи, прошу удаватись з довірем, понеже я була занята довші лїта в Ризвиці Самбірській в Галичинї.

За дотеперішне довіре і узнане моєї праці складаю сердечну подяку так Всч. Отцям, як і Хв. Комітетам церковним.

ЗОФІЯ ОЛЬШАНСЬКА, 155 2nd Ave., New York.

Родимці! Читайте і другим скажіть!

НА ЛЕГКІ СПЛАТИ
продаємо всюди по Америцї на тижневі сплати по 50 центів сей
гарний фонограф
з 20 прекрасними руськими і польськими піснями лиш за
$22.50

Пришліть на задаток $5.00, а ми пішлемо сей фонограф з піснями до Вашої хати. Наколи він Вам подобаєсь, то присилайте по 50 цт. тижнево або $2.00 місячно.

З кождою машиною посилаємо 5-літну ґaранцію на письмі. Недавно отрималисьмо **великий вибір найновійших подвійних рекордів** по цїнї 65 і 75 цнт. штука.

Пишіть по наш ілюстрований Катальоґ. — Отворено вечерами і в неділї. 6—

INTERNATIONAL PHONOGRAPH CO.
196 East Houston St., New York.

Найславнїйший руський специялїст
Д-р. Б. ГОГЕНБЕРҐ,

C124

знаний всім і в найширших кругах уважаний тепер за найлїпшого руського і американського лїкаря. Др. ГОГЕНБЕРҐ відбув студії медичні в першорядних університетах і шпиталях в старім краю, а довголїтною тут своєю працею здобув собі найбільшу славу і вдяку много тисячів виздоровлених, які одиноко йому лише завдячують своє здоровлє.

Нехай жалує щиро кождий хорий, який не знає ще д-ра Гогенберґа і добре тямить о тім, що здоровлє можна відзискати через лїченє виключно одинокого лише д-ра Гогенберґа.

Др. Гогенберґ лїчить з найлїпшим все успіхом **уцтиво, совісно і дешево** всякі недуги голови, горла, легких, чахотку, біль під грудьми, недуги серця, всякі терпіня жолудка, міхура і нирок (почок).

Лїчить недуги жіночі як: неточности, кровотоки, білі уплави, блїдницю, палогові болї.

Всї недуги мущин хочби застарілі: уплив насїня, недостаток мужеської сили, ломанє ніг, костий, болї в крижах, заражене крови найпевнїйшим середником проф. Ерлїха „606". Посїдає наймоднїйші машини електричні і лїчить ревматизм, недуги нервові і слабість сьв. Валентія.

Доконує найтяжші операції при помочи знаменитого хірурґа з Відня. Хто бажає здоровля і добра, нехай зголосить ся особисто або листовно, залучаючи двоцентову марку на відповідь. 18—

DR. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave. (betw. 17th & 18th Sts), **New York, N. Y.**

Хто не вірить, нехай читає потверджений нотарем лист

Поважаний Докторе Гогенберґ!

Почуваю ся до милого обовязку подякувати Пану Докторови за так скоре і цїлковите вилїченє. Через два роки зносив я мою недугу і нещастє і на дармо лїчив ся у всяких докторів, які наокно мене оглядали. Др. Гогенберґ лиш на мій листовний опис вилїчив мене скоро і з біди увільнив. Нехай Господь Бог дає здоровлє Докторови Гогенберґови, аби міг ще більше хорим помагати.

M. H. Minersville, Pa.

Головний Уряд „Р. Н. Союза".

Духовний Отець:
о. Дмитро Хомяк, Simpson, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Білик, Chicago, Ill.

Місто-предсідатель:
Василь Сувак, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Михайло Угорчак, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Олексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin Sts., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
В. Балог, Whiting, Ind.
Стефан Милянович, Jersey City, N. J.
Осиф Ялечко, Ramey, Pa.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
Николай Ваверчак, Perth Amboy, N. J.
Володимир Каськів, Jersey City, N. J.
Петро Мотало, Chicago, Ill.
Мирон Данилович, Ansonia, Conn.
Андрій Гальчак, McKees Rocks, Pa.

Редактор „Свободи":
Лап Стеткевич, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Завідатель „Свободи":
Андрій Савка, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., у власнім домі) Jersey City, N. J.

Просьвітна Комісія.

о. В. Сіменович, 1956 Armitage Ave., Chicago, Ill. — предсідатель.
Горбаль, 135 Main Str., Derby, Conn. — касієр.
Струтинська, 714 Bickerdike Str., Chicago, Ill. — секр.
В. Балог, Whiting, Ind.
Андрейко, New Britain, Conn.
І. Копистянський, Shamokin, Pa.
Павчак, Brooklyn, N. Y.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ВЕСТ НЮТОН, ПА. Бр. сьв. Николая, від. ... подає до відома, що 11. мая с. р. відбув річний мітінґ на котрім вибрано отсей новий уряд: М. Шевчик, предс.; І. Кавальчак, ...; Д. Гадзаман, секр.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Товариство „Запорожська Січ", від. 234 подає до відомости членам, що дня 14. червня с. р. відбуде піврічний мітінґ на котрім мусять всі члени ся; неявивший ся член заплатить кару ... ухвали з річного мітінґу. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. Контролори мають здати справоздане зі стану каси. На тім мітінґу має вибрати ся новий предсідатель, понеже на минувшім мітінґу, відбувшім ся дня 11. мая с. р. дотеперішний предсідатель зрезиґнував. Наше товариство приннмає нових членів без вступного до Тов. а до Р. Н. С. після статута в місяцях маю, червню ... — Соф. Колодій, секр.

БРАВНСВІЛ, ПА. Бр. сьв. Петра і Павла, ..., напоминає всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, щоби явили ся на мітінґ, який буде ся дня 25. мая с. р. На порядку дневнім дуже важні справи. Довгуючі члени мусять вирівнати всі свої залеглости. Хто на мітінґ не явиться і своїх довгів не вирівнає, зістане виключений з Братства і з Р. Н. Союза. — І. ...куш, секр.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим пригадує ся пп. місцевим Урядникам Р. Н. Союза, що кождий відділ Р. Н. Союза має найдальше до 30 кождого місяця прислати припадаючий ...него розмет.

Відділи не тримаючі ся сего, будуть безпроволочно суспендовані, а за наслідки будуть відповідати місцеві Урядники перед своїми членами за їх неточність в своїм урядованю.

Голов. Уряд Р. Н. С.

ВЕЛИКЕ ТОРЖЕСТВО

Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 211 Р. Н. Союза, в Стапелтон, Н. Й.

ДНЯ 30-ГО МАЯ С. Р.

посьвячувати буде свої два прапори. Церемонії посьвяченя довершить о. Н. Підгорецький, парох з Ню Йорку, при співучасти нюйорського хору.

Порядок торжества: о год. 8.30 усї члени братства сьв. Михаїла мають зібрати ся в уніформах; о год. 9-ій похід з музикою на дворець, стрітити і привитати о. Підгорецького і гостий з Ню Йорку; по сїм похід улицями міста до айришкого костела, у якім відправить ся Сл. Божа; опісля посьвяченє прапорів. Отсе дорогою запрошуємо до ласкавої участи усі наші Братства і Товариства з Ню Йорку, Джерзи Сіти, Бруклина, Бейон Сіти, Елизабет, Елизабетпорт, Перт Амбой і околиці.

ЗА КОМІТЕТ:

П. Торбан, пр., А. Лазор, кас., М. Вишньовецький, секр., П. Грицен, І. Іваніцький і В. Наконечний.

ПІТСБУРҐ, ПА. Чит. ім. М. Шашкевича на 6-ій улиці С. С. взиває всіх членів читальні явитись на мітінґ в неділю дня 25-го мая в важній справі читальняній. Початок о год. 7-ій вечер. — Уряд читальні.

ПРЕДСТАВЛЕНЯ, КОНЦЕРТИ, БАЛЇ І. Т. П. ЗАБАВИ.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. сьв. Володимира, від. 3, буде мати **БАЛЬ** в парафіяльній галі **В СУБОТУ 31. МАЯ С. Р.** На тім балю буде принимати ся нових членів до Братства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. Баль зачне ся о год. 1-шій пополудни. Гарна забава при найліпшій музиці. Просить ся о численну участь всіх Вп. Родимців. — За Комітет: Андрій Гавриляк, предс.; Яков Грииенко, кас.; Семен Петрочко, секр.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ., Тов. „Запорожська Січ", устроює **ВЕЛИКИЙ БАЛЬ В СУБОТУ, ДНЯ 31. МАЯ С. Р.** в гали Цюрчана, під ч. 154 Фронт стр. Початок о годині 4. пополудни; вступ 25 цнт. Музика первоварядна. На сей баль запрашаємо всіх місцевих і позамісцевих Русинів-Українців. Гей, дівчата і хлопці! Приходіть, а не пожалуєте. Кромі забави на тім бали можете також вписатись до нашого тов. і Р. Н. С., без вступного. До тепер вписало ся вже 12 дівчат. Не забудьте прибути на баль і вписатись до нашого тов. і Р. Н. С. — За Комітет: С. Колодій, секр.

Кружок аматорський в Ґрінвіл, Н. Й.

відограє

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 25. МАЯ С. Р.

Представленє

„БУНТІВНИК".

По представленю відсьпіває місцевий хор кілька народних пісень а діти шкільні будуть декламувати.

— ПОЧАТОК О 7-ій ГОДИНІ ВЕЧЕРОМ. —

Вступ 25 центів.

Чистий дохід призначений на місцеву церков.

Запрошуємо так місцевих як і з плейзів наших чесних Русинів щоби прийшли на се перше народне представленє. **Комітет.**

Дня 30-го мая с. р.

відбуде ся

заходом Товариства „Боян"

в Рочестер, Н. Й., в гали „Clinton Hall", 412 Clinton Avenue

на дохід церкви

ВЕЛИКЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

„УБІЙНИКИ"

з промовою.

Початок о годині 3-тій пополудни.

По представленю БАЛЬ о год. 7 веч.

ПОЗІР! ПОЗІР!

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

по сьвятах устроює парохія сьв. Івана Хрестителя в Пітсбурґ, Па. в гали парохіяльний на 7-мій улиці С. С.

ДНЯ 29-ГО МАЯ

ПОЧАТОК О ГОДИНІ 7-ІЙ.

Всіх Русинів і Русинок, з Пітсбурґа і околиці сердечно запрашаємо. Буде грати добірна музика. За добру забаву і чесну услугу ручить **КОМІТЕТ.**

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

Позір, Родимці! Позір!

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює

Руське Укр. Товариство Богдана Хмельницького, від 22 Р. Н. С. в Ґрінпойнт

в суботу, дня 24 мая с. р.

в NEW ASSEMBLY HALL

261—7 Driggs Ave., cor. Eckford St., Brooklyn, N. Y.

Початок о год. 7.30 вечером.

Вступ від особи 25 цнт.

На бали буде грати первоврядна музика.

На сей Баль запрошуємо всіх місцевих і позамісцевих Русинів-Українців. На бали буде приниматись нових членів до Товариства без вступного, а до Р. Н. Союза після статутів.

За добру забаву ручить 19-21

Балевий Комітет.

УВАГА! УВАГА!

Щоби учтити 5-літну річницю істнованя Братства сьв. Георгія від. 239 Р. Н. С. в Філядельфії, Па. відбуде ся дня 30. мая с. р. (Декорейшен Дей) о годині 9-ій рано Торжественне Богослуженє в Катедральній Церкви і слідуючого дня т. є. 31-го мая с. р. в суботу

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в **Mercantile Hall, 849 North Franklin St.,** (побіч Церкви) о годині 5-ій вечером, на котрі то торжества маємо честь запросити отсею дорогою всі Братства українські з Філядельфії а також всіх чесних Русинів та Русинок Українців так з Філядельфії як і з околиць.

Вступ на Баль разом з ґардеробою 25 центів.

Члени Братства мусять безусловно всі явитись з відзнаками (Соколи в мундурах) так на Богослуженю які на Балю під карою.

З уряду Братства

Т. Грицей, предс.

ПОЗІР! РУСИНИ! БАЛЬ! БАЛЬ!

Руське Братство сьв. Івана Хрестителя, від. 18 Р. Н. С. в Сімор, Конн.

устроює

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в четвер, дня 29-го мая с. р. в Німецькій Гали на 3-ій улиці, в Сімор, Конн.

Початок о годині 7-ій вечером, а конець о год. 5-ій рано.

На сей баль запрашаємо всіх Русинів (не Москалів!) з Сімор і околиці. До Братства будемо принимати на балю і на першім мітінґу по бали членів від 16 до 25 літ без вступного, від 25 до 40 літ за подовину вступного, а до Р. Н. Союза після статутів. За добру забаву ручить Комітет: Александер Сміт, предс.; Осиф Глюз, кас.; Семен Вітяк, секр.

В ДРУКАРНІ „СВОБОДИ" МОЖНА ДІСТАТИ СЛІДУЮЧІ КНИЖКИ:

Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг души	50
Горі Серце	34
Коляди	15
Молитвенник, галицький	66
Молитослов для кат. хорих	1.20
Збірник найкрасших пісень церк.	10
Ангельський хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. І.	25
Ангельський хор, ч. II. Гарна оправа.	5

ПОШУКУВАНЯ.

Василь Босий пошукує свого рідного брата, який називає ся СТЕФАН БОСИЙ. Походить з села Прогнови, пов. Перемишляни. Перед кількома роками перебував у Ню Йорку, тепер його там нема, а я прибув тепер з краю і хотів бим з ним видіти ся, а не знаю, де він обертаєсь. Отож хто би о нім знав або він сам, то нехай голосить ся на адресу: Wasyl Bosyj, Box 156, Raritan, N. J.

Дора Пейко пошукує свого мужа Леона Бернацького. До недавна замешкував в Шамокін, Па. Хто би про него знав або він сам, най зголосить ся на адресу Дора Пейко, по мужу Бернацька. Хто подасть мені його докладний адрес, дістане $5.00 нагороди. Dora Peyko, 651 State Str., Perth Amboy, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ пошукує посади. Може учити хор, уряджувати представленя і вести дїточу школу. Приняв би також посаду учителя дїтий в такій громаді, де є школа з нема церкви. Єсли котра парохія або громада потребувалаб такого дякоучителя, зволить ласкаво звернутись на понизшу адресу: Dmytro Skorodynsky, 146 Essex St., Jersey City, N. J.

ПІДПИСАНИЙ ІСПИТОВАНИЙ ДЯК, уміючий провадити хор, школу і театральні представленя, пошукує посади. Має похвальні сьвідоцтва. — **ІВАН ЧЕРНЕЦЬКИЙ Box 80, Elmira Heights, N. Y.**

ПОШУКУЮ доброго молодого різьбара і золотаря. Желаючий отримати працю нехай зголосить ся листовно на мою адресу: Артист Eugen Wasylenko, Olyphant, Pa.

НА ЮВИЛЕЙНІ ОБХОДИНИ ПИСЬМЕННОСТИ Д-РА ІВАНА ФРАНКА ПОРУЧАЄМО:

1. Літературна характеристика: Іван Франко, поезії, написав Антін Крушельницький. Хто прочитає сю книжку, буде мати повний і вірний образ поетичної творчости нашого найбільшого письменника сучасности. Ціна оправленої книжки .... 55 цт.
2. Осип Назарук: Про Івана Франка ..... 5 цт.
3. Кольорований портрет Івана Франка, малюнок Ів. Труша .... 35 цт.
4. Ювилейні почтівки з портретом Івана Франка, 6 карток .... 10 цт.

Замовленя посилайте до:

RUTHENIAN BOOK STORE,
701 W. Lacka. Ave., Scranton, Pa.

Поспішайте замовити! Лишив ся невеличкий запас книжок: Ол. Неприцький-Грановський: 1) „Полостям Надії" (поезії) 50 центів; 2) „Намистечко Слїз" (поезії) 15 центів. — Замовленя можна в редакції „Свободи" і у автора на адресу: Mr. A. Granowsky c/o Ch. Mazursky, 11 Belvidere St., Brooklyn, N. Y. — Хто замовляти-ме у автора, не платить за пересилку.

Книжки привезені зі Старого Краю!